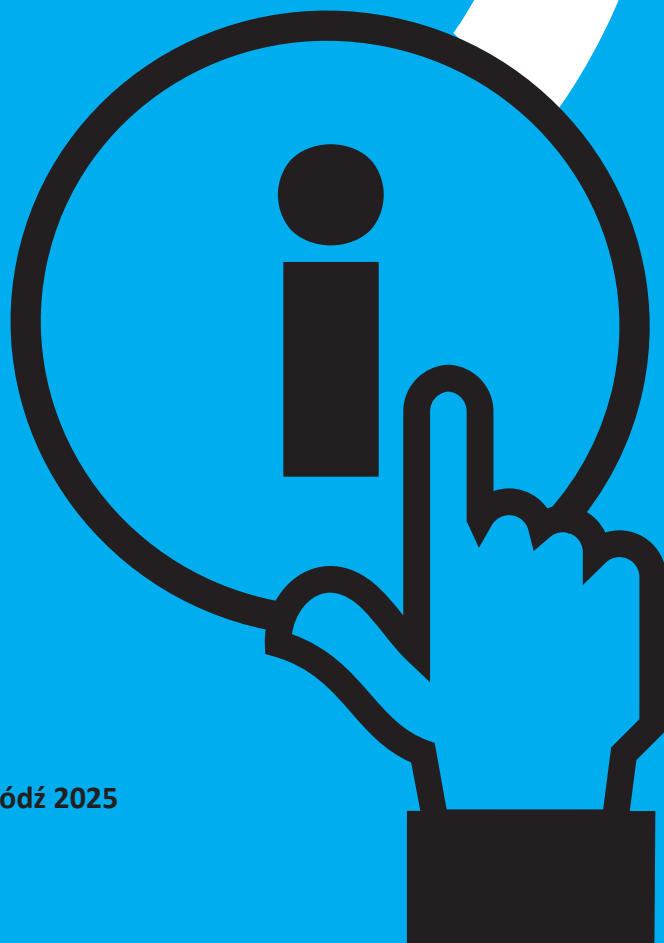


ISBN 978-83-945928-0-6

# ŁÓDZKI INFORMATOR

DLA OSÓB  
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI



Łódź 2025



# SPIS TREŚCI

|                                                                                                        |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>WSTĘP .....</b>                                                                                     | <b>5</b>  |
| <b>ORZĘKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI .....</b>                                                            | <b>7</b>  |
| <b>UPRAWNIENIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ .....</b>                                                    | <b>12</b> |
| I. TRANSPORT PUBLICZNY .....                                                                           | 12        |
| 1. KOMUNIKACJA MIEJSKA .....                                                                           | 12        |
| 2. PKP I PKS .....                                                                                     | 13        |
| 3. KARTA PARKINGOWA .....                                                                              | 14        |
| 4. ABONAMENT PARKINGOWY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ .....                                               | 15        |
| II. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE .....                                                                        | 16        |
| 1. ŚWIADCZENIA RODZINNE .....                                                                          | 16        |
| 1.1. Zasiłek pielęgnacyjny .....                                                                       | 16        |
| 1.2. Dodatek pielęgnacyjny .....                                                                       | 17        |
| 1.3. Świadczenie pielęgnacyjne .....                                                                   | 17        |
| 1.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna .....                                          | 19        |
| 2. INNE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE .....                                                                    | 20        |
| 2.1. Zasiłek stały .....                                                                               | 20        |
| 2.2. Zasiłek okresowy .....                                                                            | 21        |
| 2.3. Zasiłek celowy .....                                                                              | 22        |
| 2.4. Renta socjalna .....                                                                              | 22        |
| 2.5. Dodatek dopełniający do renty socjalnej dla osób niezdolnych<br>do samodzielnej egzystencji ..... | 24        |
| 2.6. Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych<br>do samodzielnej egzystencji .....               | 25        |
| 2.7. Świadczenie wspierające .....                                                                     | 26        |
| III. ULGI I ZWOLNIENIA PODATKOWE .....                                                                 | 29        |
| 1. PODATEK OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH (PCC) .....                                                    | 29        |
| 2. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH .....                                                          | 29        |
| IV. TELEKOMUNIKACJA .....                                                                              | 32        |
| 1. OPŁATA ABONAMENTOWA .....                                                                           | 32        |
| 2. USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE .....                                                                      | 32        |
| V. STUDIA .....                                                                                        | 33        |
| VI. PFRON (PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH)                                     |           |
| – JAKIE WSPARCIE .....                                                                                 | 34        |
| 1. TURNUSY REHABILITACYJNE .....                                                                       | 34        |
| 2. SPRZĘT REHABILITACYJNY .....                                                                        | 35        |

|                                                                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3. DOFINANSOWANIE DO LIKWIDACJI BARIER .....                                                                                                                  | 36 |
| 4. PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD” .....                                                                                                                           | 37 |
| VII. ŁÓDZKA KARTA BEZ BARIER .....                                                                                                                            | 38 |
| VIII. MOBILNY URZĘDNIK .....                                                                                                                                  | 39 |
| IX. RZECZNIK OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI .....                                                                                                               | 40 |
| X. BEZPŁATNA POMOC PRAWNA .....                                                                                                                               | 41 |
| XI. BEZPŁATNA POMOC PSYCHOLOGICZNA .....                                                                                                                      | 41 |
| XII. INNE UPRAWNIENIA .....                                                                                                                                   | 43 |
| <b>PRACA</b> .....                                                                                                                                            | 45 |
| 1. PRACOWNIK Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – JAKIE MA PRAWA? .....                                                                                                    | 38 |
| 2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – JAKIE WSPARCIE .....                                                                                                             | 46 |
| 2.1. JEDNORAZOWE DOFINANSOWANIE DO ZAŁOŻENIA DZIAŁALNOŚCI<br>GOSPODARCZEJ ZE ŚRODKÓW PFRON .....                                                              | 46 |
| 2.2. DOFINANSOWANIE DO OPROCENTOWANIA KREDYTU BANKOWEGO .....                                                                                                 | 47 |
| 2.3. REFUNDACJA (ZWROT) SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE<br>I RENTOWE .....                                                                                | 48 |
| 3. OSOBY BEZ PRACY – JAKIE WSPARCIE? .....                                                                                                                    | 48 |
| <b>INSTYTUCJE I ORGANIZACJE</b> .....                                                                                                                         | 50 |
| 1. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ .....                                                                                                                    | 50 |
| 2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ .....                                                                                                                               | 53 |
| 2.1. DLA OSÓB W PODESZŁYM WIEKU .....                                                                                                                         | 53 |
| 2.2. DLA OSÓB PRZEWLEKLE SOMATYCZNIE CHORYCH .....                                                                                                            | 53 |
| 2.3. DLA OSÓB PRZEWLEKLE PSYCHICZNIE CHORYCH .....                                                                                                            | 53 |
| 2.4. DLA DOROSŁYCH, DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ<br>INTELEKTUALNIE .....                                                                               | 53 |
| 2.5. DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ INTELEKTUALNIE .....                                                                                             | 53 |
| 2.6. DLA DOROSŁYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE MĘŻCZYZN .....                                                                                            | 53 |
| 3. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY .....                                                                                                                         | 54 |
| 4. KLUBY SAMOPOMOCY .....                                                                                                                                     | 54 |
| 5. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ .....                                                                                                                         | 55 |
| 6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE .....                                                                                                                              | 56 |
| 7. ŁÓDZKI SEJMIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH - ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ<br>OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .....                                                                | 63 |
| 8. KOMISJA DIALOGU OBYWATELSKIEGO DS. WDRAŻANIA KONWENCJI<br>O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW<br>OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ..... | 64 |
| 9. POWIATOWA SPOŁECZNA RADA DS.OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŁODZI .....                                                                                           | 65 |

# WSTĘP

---

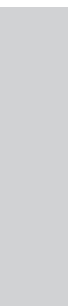
Dzieci i dorośli z niepełnosprawnością to duża i różnorodna grupa ludzi. Bez względu na te różnice wszyscy mają prawo do tego, by chodzić do szkoły, uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym, rozwijać swoje pasje, realizować się w pracy i życiu rodzinnym. Aby tak się działo, trzeba dbać o tak zwane wczesne wspomaganie i rehabilitację najmłodszych osób z niepełnosprawnością, czyli dzieci.

Osoby z niepełnosprawnością codziennie napotykają na bariery w budynkach, na ulicy i w zachowaniu ludzi. Na szczęście coraz więcej ludzi wie o tych problemach. Widać zmiany w zachowaniu ludzi i chęć, aby rozwiązywać problemy osób z niepełnosprawnością. Widać zmiany, ale jest jeszcze dużo do zrobienia.

Ten informator jest po to, żeby Wam ułatwić orientowanie się w przepisach związanych z niepełnosprawnością. Używajcie go, bo warto znać swoje prawa i korzystać z nich. Mam nadzieję, że ten informator ułatwi Wam codzienne życie.

**Hanna Zdanowska**  
Prezydent Miasta Łodzi





# ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

---

**Osoba z niepełnosprawnością** to taka osoba, która ma orzeczenie o niepełnosprawności albo taka osoba, która ma orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (orzeczenie o niezdolności do pracy dla celów rentowych).

Według przepisów są trzy stopnie niepełnosprawności:

- I. znaczny,
- II. umiarkowany,
- III. lekki

## **Znaczny stopień niepełnosprawności**

(w ZUS całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji – dawna I grupa inwalidzka).

Znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba, która ma nie w pełni sprawny organizm, nie może pracować albo może pracować tylko w zakładzie pracy chronionej. Taka osoba potrzebuje pomocy innych osób na stałe lub na długi okres czasu, bo nie jest samodzielna.



**Uwaga:** Jeżeli osoba ma znaczny stopień niepełnosprawności ze wskazaniem do pracy chronionej, to nie znaczy, że nie może pracować w innym miejscu. Warunkiem jest uzyskanie zgody na pracę na określonym stanowisku wydaną przez lekarza profilaktyka na podstawie skierowania na badania wstępne od pracodawcy.

## **Umiarkowany stopień niepełnosprawności**

(w ZUS całkowita niezdolność do pracy – dawna II grupa inwalidzka).

Umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba, która ma nie w pełni sprawny organizm i nie może pracować albo może pracować tylko w zakładzie pracy chronionej. Taka osoba może potrzebować przez jakiś czas pomocy innych osób w codziennym życiu.



**Uwaga:** jeżeli osoba ma umiarkowany stopień niepełnosprawności ze wskazaniem do zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, nie oznacza, że ta osoba nie może pracować w innym miejscu. Warunkiem jest uzyskanie zgody na pracę na określonym stanowisku wydaną przez lekarza profilaktyka na podstawie skierowania na badania wstępne od pracodawcy.

### **Lekki stopień niepełnosprawności**

(w ZUS częściowa niezdolność do pracy oraz celowość przekwalifikowania – dawna III grupa inwalidzka).

Lekki stopień niepełnosprawności ma osoba, która ma nie w pełni sprawny organizm. Z tego powodu osoba nie może pracować tak samo, jak osoba, która ma w pełni sprawny organizm i takie same kwalifikacje zawodowe. Taka osoba może też mieć problemy w życiu codziennym, ale takie, które da się rozwiązać z pomocą np. przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych.

Orzeczenia III grupy inwalidzkiej wydane przez organy orzecznicze MON i MSWiA nie są uważane za orzeczenia o niepełnosprawności, bo dotyczą osób zdolnych do pracy poza służbą.

Osobom powyżej 16-go roku życia wydaje się orzeczenie o niepełnosprawności na czas:

- określony
- nieokreślony

Osoba, której orzeczenie straciło ważność i która chce mieć ponownie orzeczenie, musi znowu złożyć wniosek i załączyć do niego zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia.



**Uwaga:** te osoby, które mają orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane na stałe przed 1 stycznia 1998 r. przez KRUS, są traktowane tak samo, jakby miały stopień znaczny (jeżeli osobie przysługuje zasiłek pielęgnacyjny) lub stopień lekki (jeżeli nie przysługuje ten zasiłek).

Jeżeli osoba ma orzeczenie KRUS, MSWiA, MON czy inne z grupą inwalidzką wydane po 1 stycznia 1998 r. i chce mieć orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, to musi złożyć wniosek w Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

### **Orzeczenie o niepełnosprawności**

Orzekaniem o niepełnosprawności (w celu innym niż renta) zajmuje się Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi przy ul. Leczniczej 6. Ten Zespół rozpatruje sprawy osób, które mieszkają w Łodzi. W tym Zespole można złożyć wniosek o:

- orzeczenie o niepełnosprawności (dzieci do 16-go roku życia) albo o stopniu niepełnosprawności (osoby powyżej 16-go roku życia),
- orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień (osoby, które mają orzeczenie o grupie inwalidzkiej lub niezdolności do pracy, legitymację osoby niepełnosprawnej).

Orzeczenie może być przydatne do:

- szkolenia,
- zatrudnienia,



- rehabilitacji,
- zasiłku stałego albo zasiłku pielęgnacyjnego,
- dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych\*,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- korzystania z karty parkingowej,
- innych (można wpisać inne sytuacje we wniosku o orzeczenie).

\* **Przedmioty ortopedyczne** to np. protezy kończyn dolnych i górnych, dodatkowe wyposażenie do protez, aparaty ortopedyczne na kończyny dolne i górne wraz z wyposażeniem dodatkowym, ortezy, gorsety i kołnierze ortopedyczne, protezy tułowia i szyi, obuwy ortopedyczne, kule i laski inwalidzkie, balkoniki i podpórki do chodzenia, wózki inwalidzkie, indywidualne przedmioty pionizujące, pełzak do raczkowania, siedzisko ortopedyczne dla dzieci itp.

**Środki pomocnicze** to np. soczewki, lupy, lunety, szkła do okularów, systemy wspomagające słuch, cewniki, worki do zbioru moczu, worki stomijne, wyroby stomijne, aparaty słuchowe, wkładki uszne, protezy oka, protezy piersi, pasy przepuklinowe, pieluchomajtki, pieluchy anatomiczne, poduszki przeciwoślężynowe, materace przeciwoślężynowe, peruki, inhalatory, krtań elektroniczna, odzież uciskowa, sensor do systemu ciągłego monitorowania glikemii itp.

### **Jak złożyć wniosek o orzeczenie?**

Wniosek do Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności składa osoba samodzielnie albo jej przedstawiciel albo – jeśli osoba się zgadza – ośrodek pomocy społecznej.



**Uwaga:** we wniosku o orzeczenie muszą być informacje o tym, do czego będzie to orzeczenie potrzebne. Jeśli nie wpiszeć tego, to potem możecie mieć ograniczoną możliwość korzystania z ulg. Trzeba wypełnić wszystkie rubryki wniosku dużymi literami i podpisać się imieniem i nazwiskiem.

### **Do wniosku o orzeczenie trzeba dołączyć:**

1. zaświadczenie od lekarza o stanie zdrowia osoby; zaświadczenie musi być na odpowiednim druku z Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i musi zawierać informację o chorobie głównej i innych chorobach (tzw. współistniejących); zaświadczenie o stanie zdrowia ważne jest 30 dni;
2. dokumentację medyczną (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, wyniki badań diagnostycznych czy konsultacyjnych itp. potwierdzające chorobę albo choroby);

3. kserokopie orzeczeń Komisji ds. Zatrudnienia i Inwalidztwa, Lekarza Orzecznika ZUS, Zespołu Orzekającego o Stopniu Niepełnosprawności; te kserokopie muszą być potwierdzone za zgodność z oryginałem;
4. inną dokumentację związaną z niepełnosprawnością.



**Uwaga:** Zespół wydaje orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności w terminie maksymalnie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku. Jeżeli sprawa jest szczególnie skomplikowana, to może trwać maksymalnie 2 miesiące.

### **WAŻNE INFORMACJE**

- Zanim wypełnisz wniosek, przeczytaj pouczenie na końcu wniosku.
- Jeżeli podajesz we wniosku nieprawdziwe informacje albo ukrywasz informacje, to możesz mieć konsekwencje karne.
- Wniosek musisz podpisać samodzielnie albo ktoś upoważniony w tej sprawie. Jeśli osoba nie może sama podpisać, bo jest chora, to trzeba zadzwonić do zespołu orzekającego w tej sprawie.

### **Odwołanie od decyzji zespołu ds. orzekania**

Jeżeli osoba jest niezadowolona z decyzji Miejskiego (albo Powiatowego) Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, to może złożyć odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Takie odwołanie składa się w Miejskim Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w terminie 14 dni od daty otrzymania orzeczenia.

Dalej, jeżeli osoba jest niezadowolona z decyzji Wojewódzkiego Zespołu, może złożyć odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 30 dni od daty otrzymania orzeczenia.

### **Wydłużenie ważności orzeczenia**

Jeśli osoba posiada orzeczenie, którego ważność określona w treści tego orzeczenia kończy się po 30.09.2024 r. i przed upływem ważności tego orzeczenia złoży wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, to jej orzeczenie będzie mogło być przedłużone na podstawie ustawy do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia, nie dłużej jednak niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej ważność orzeczenia.

Gdy osoba złoży wniosek o wydanie nowego orzeczenia, przewodniczący zespołu ds. orzekania wyda zaświadczenie, które:

- potwierdzi, że wniosek jest złożony
- określi termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności

**Składanie wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności**

**Ustawa wydłuża termin na wcześniejsze złożenie wniosku o wydanie orzeczenia w związku upływem terminu jego ważności z dotychczasowych 30 dni na 2 miesiące, a w przypadku osób poniżej 16 roku życia, które będą ubiegały się o wydanie orzeczenia o stopniu na 3 miesiące (art. 6ba ustawy o rehabilitacji).**

**Legitymacja osoby niepełnosprawnej**

Osoba, która uzyskała orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności może korzystać z ulg. W tym celu warto mieć wystawioną przez Prezydenta Miasta Łodzi legitymację osoby niepełnosprawnej. Żeby dostać taką legitymację, trzeba złożyć wniosek w zespole orzekającym. Do wniosku trzeba dołączyć zdjęcie o wymiarach 35 mm x 45 mm i kopię orzeczenia.

**Podstawa prawna:**

- » Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44z późn. zmianami),
- » Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857),
- » Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002r. nr 17, poz. 162)
- » Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2009r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz.U. 2009 r. nr 226 poz. 1829),
- » Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz. U. 2023 r. poz.823)
- » Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000).

# UPRAWNIENIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

## I. TRANSPORT PUBLICZNY

### 1. KOMUNIKACJA MIEJSKA

#### **Komunikacją miejską mogą jeździć bezpłatnie:**

1. osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, I grupą inwalidzką lub osoby, które nie mogą pracować i potrzebują stałej opieki, z wypisem lekarza orzecznika ZUS;
2. opiekunowie, którzy jadą razem z osobami opisanymi w punkcie 1 (jeśli opiekun odwozi taką osobę do ośrodka rehabilitacyjnego lub na warsztaty terapii zajęciowej, może jechać bezpłatnie w obie strony);
3. osoby niewidome i niedowidzące oraz ich przewodnicy;
4. osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub z I albo II grupą inwalidzką (orzeczenie musi być nadal ważne):
  - które chodzą do ośrodków rehabilitacyjnych, jeśli zajęcia są codziennie od poniedziałku do piątku;
  - które chodzą na warsztaty terapii zajęciowej (tylko podróż na trasie: dom – ośrodek rehabilitacyjny, dom – warsztaty terapii zajęciowej).

Żeby jeździć komunikacją miejską bezpłatnie, trzeba mieć przy sobie dokument ze zdjęciem (np. dowód osobisty lub paszport) i jeden z dokumentów:

- legitymację, orzeczenie o niepełnosprawności lub wypis lekarza z ZUS;
- bilet specjalny wydany przez MPK w Łodzi (żeby go dostać, trzeba przyjść do MPK z legitymacją, orzeczeniem o niepełnosprawności lub wypisem lekarza z ZUS);
- osoby, o których mowa w pkt. 4. – bilet specjalny wydany przez MPK w Łodzi – żeby go dostać, trzeba przyjść do MPK z trzema dokumentami:
  - » legitymacją, orzeczeniem o niepełnosprawności lub wypisem lekarza z ZUS;
  - » zaświadczeniem kierownika ośrodka rehabilitacyjnego lub warsztatów terapii zajęciowej;
  - » zaświadczeniem, na którym jest adres zamieszkania osoby i adres ośrodka rehabilitacyjnego.

#### **Podstawa prawna**

Uchwała nr XLII/1108/17 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie ustalenia opłat za usługi przewozowe lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi (z późn. zm.)

## 2. PKP I PKS

1. Osoby, które potrzebują stałej opieki, mogą jeździć:
  - ze zniżką **49%** pociągami osobowymi i autobusami zwykłymi – bilety jednorazowe;
  - ze zniżką **37%** pociągami innymi niż osobowe i autobusami przyspieszonymi, pospiesznymi i ekspresowymi – bilety jednorazowe.
2. Osoby niewidome, które potrzebują stałej opieki, mogą jeździć:
  - ze zniżką **93%** pociągami osobowymi i autobusami zwykłymi – bilet jednorazowy lub miesięczny imienny;
  - ze zniżką **51%** pociągami innymi niż osobowe i autobusami przyspieszonymi, pospiesznymi i ekspresowymi – bilety jednorazowe lub imienne miesięczne.
3. Jeśli z osobą niewidomą lub potrzebującą stałej opieki jedzie przewodnik lub opiekun, to może kupić bilet jednorazowy na pociąg lub autobus ze zniżką **95%**.
4. Osoby niewidome, które nie potrzebują stałej opieki, mogą jeździć pociągami i autobusami ze zniżką **37%** – bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.

### Jaki dokument jest potrzebny, aby korzystać z ulg w transporcie publicznym?

Żeby móc podróżować ze zniżką, trzeba mieć przy sobie dokument ze zdjęciem (np. dowód osobisty lub paszport) i jeden z dokumentów:

- wypis z orzeczenia z informacją, że osoba ma I grupę inwalidzką;
- wypis z orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z informacją, że osoba nie może pracować i potrzebuje stałej opieki;
- wypis z orzeczenia lekarza rzeczoznawcy KRUS lub komisji lekarskiej KRUS z informacją, że osoba potrzebuje stałej opieki;
- zaświadczenie z ZUS lub KRUS z informacją, że sąd przyznał osobie I grupę inwalidzką lub stwierdził, że osoba potrzebuje stałej opieki;
- legitymacja emeryta-rencisty policyjnego z informacją o I grupie inwalidzkiej;
- legitymacja emeryta-rencisty wojskowego z informacją o I grupie inwalidzkiej (na legitymacji jest zdjęcie, więc nie trzeba mieć drugiego dokumentu);
- legitymacja osoby niepełnosprawnej – ze znacznym stopniem niepełnosprawności (na legitymacji jest zdjęcie, więc nie trzeba mieć drugiego dokumentu).

### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2024 r., poz. 380),
- » Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2017 r., poz. 810).

### 3. KARTA PARKINGOWA

#### Kartę parkingową może mieć:

1. osoba ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, która ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się;
2. osoba z niepełnosprawnością, która ma mniej niż 16 lat, która ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się;
3. placówka, która zajmuje się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością, które mają znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.



**Ważne:** Wskazanie do karty parkingowej w orzeczeniu o znacznym stopniu niepełnosprawności nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności ale wyłącznie od tego, że osoba niepełnosprawna ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.



**Ważne:** Wskazanie do karty parkingowej w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna), 07-S (choroby układu oddechowego oraz krążenia) w przypadku stwierdzenia wystąpienia znacznego ograniczenia możliwości samodzielnego poruszania się.

#### Jak dostać kartę parkingową?

- Kartę można dostać na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień. Orzeczenie o niepełnosprawności musi być wydane po 1 lipca 2014 r.
- Jeśli osoba ma orzeczenie w stopniu znacznym wydane przed 1 lipca 2014 r. lub w stopniu umiarkowanym z symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna), może dostać kartę parkingową do tego orzeczenia. Na orzeczeniu musi być informacja, że osoba spełnia przepisy ustawy Prawo o ruchu drogowym.
- Informacja, czy osoba może mieć kartę parkingową, jest w pkt. 9 orzeczenia.
- Karty wydaje Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi.
- Okres ważności karty jest taki jak okres ważności orzeczenia, ale maksymalnie 5 lat. Karta dla placówki ma ważność 3 lata.

**Osoba, która ma kartę parkingową, może czasem wjeżdżać w miejsca, gdzie jest znak zakazu ruchu albo parkować na zakazie postoju (dokładne przepisy są w rozporządzeniu).**

Takie samo prawo ma:

- kierowca, kiedy wiezie osobę z niepełnosprawnością, która ma kartę parkingową;
- kierowca z placówki, o której mowa w pkt. 3, kiedy wiezie osobę, która chodzi do tej placówki i której trudno jest poruszać się samodzielnie.

Kartę parkingową trzeba położyć za przednią szybą samochodu. W innym pojeździe (np. motor) – w widocznym miejscu z przodu. Musi być widać zabezpieczenia karty, jej numer i datę ważności.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2024r., poz. 1251)
- » Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 w sprawie znaków i sygnałów (Dz.U. 2002 nr.170 poz. 1393)

## **4. ABONAMENT PARKINGOWY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ**

Osoba fizyczna posiadająca kartę parkingową może w Zarządzie Dróg i Transportu w Łodzi przy ul. Tuwima 36 złożyć wniosek o wydanie abonamentu parkingowego z zerową stawką opłaty za parkowanie w Strefie, na konkretny numer rejestracyjny samochodu wskazany we wniosku. Uprawnia on do parkowania za darmo w Łodzi w strefie płatnego parkowania, jeżeli nie ma akurat wolnego miejsca z „niebieską kopertą”. Abonament jest wydawany bez okresu oczekiwania wyłącznie w formie elektronicznej. Kontrolujący po numerze rejestracyjnym samochodu widzi w systemie czy jest uprawniony do bezpłatnego parkowania.

#### Podstawa prawna

Uchwała Nr LX/1803/22 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 01.06.2022 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Łodzi oraz opłat za parkowanie w tej strefie i sposobu ich pobierania (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 2022 poz.3692 ze zm.)

## II. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

### 1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

#### 1.1. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny ma pomóc zapłacić za opiekę i pomoc, kiedy osoba potrzebuje stałej opieki. Wypłaca go Centrum Świadczeń Socjalnych w Łodzi ul. Urzędnicza 45.

##### **Zasiłek może dostać:**

- dziecko z niepełnosprawnością do 16 roku życia;
- osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności, która ma więcej niż 16 lat;
- osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, która ma więcej niż 16 lat, jeżeli niepełnosprawność powstała, zanim osoba skończyła 21 lat;
- osoba, która skończyła 75 lat, jeśli nie dostaje dodatku pielęgnacyjnego.

Zasiłek nie jest uzależniony od dochodów i kwota zasiłku to **215,84 zł**. Zasiłek jest wypłacany od miesiąca, w którym osoba spełniła warunki, żeby go dostać.

##### **Zasiłku pielęgnacyjnego nie może dostać osoba:**

- która jest w całodobowej instytucji, która zapewnia nieodpłatnie całodienne utrzymanie;
- która ma dodatek pielęgnacyjny z ZUS-u;
- której rodzina dostaje za granicą zasiłek na opiekę nad nią. Czasem może być przepis specjalny, który pozwala na drugi zasiłek (o koordynacji systemów pomocy społecznej), dlatego jeśli osoba dostaje zasiłek z zagranicy, najlepiej dowiedzieć się w MOPS.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego składa osoba z niepełnosprawnością. Jeżeli osoba przez niepełnosprawność nie może sama złożyć wniosku, może to zrobić w jej imieniu inna pełnoletnia osoba (potrzebne pisemne upoważnienie). Jeśli osoba nie ma 18 lat lub jest ubezwłasnowolniona, wniosek składa opiekun. Do wniosku trzeba dołączyć:

- kopię dokumentu tożsamości (np. dowodu osobistego) osoby, która chce dostać zasiłek (na kopii musi być potwierdzenie urzędnika, że jest prawdziwa);
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub inny dokument urzędowy potwierdzający wiek dziecka;
- jeśli wniosek składa opiekun – kopię orzeczenia sądu, że jest opiekunem, lub zaświadczenie, że trwa postępowanie adopcyjne;
- kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty jej powstania lub o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- oświadczenie.



Dokumenty te nie są wymagane w przypadku ubiegania się o zasiłek pielęgnacyjny osoby, która ukończyła 75 lat.

**WAŻNE:****Zasady ustalania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego:**

Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego zostanie złożony w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności (art. 24 ust. 2a ustawy).

W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do tego świadczenia ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego (art. 24 ust. 2 ustawy).

**Podstawa prawna**

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 323)

## **1.2. Dodatek pielęgnacyjny**

Dodatek pielęgnacyjny może dostać emeryt lub rencista (nie dotyczy renty socjalnej), jeżeli jest całkowicie niezdolny do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub ma więcej niż 75 lat.

Dodatku nie może dostać osoba, która jest w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub pielęgnacyjno-opiekuńczym – żeby dostać zasiłek osoba musi przebywać poza zakładem dłużej niż 2 tygodnie w miesiącu.

Dodatek przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kwota dodatku pielęgnacyjnego od 01.03.2025 r. wynosi **348,22 zł**.

## **1.3. Świadczenie pielęgnacyjne**

Świadczenie pielęgnacyjne mogła do 31.12.2023 r. dostać osoba, która nie podejmowała pracy lub rezygnowała z pracy, żeby opiekować się osobą ze znaczną niepełnosprawnością albo dzieckiem z niepełnosprawnością, które potrzebowało stałej opieki oraz stałej pomocy podczas leczenia, rehabilitacji i nauki. W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

Przepisy przewidują pełną ochronę praw nabytych. Do rodzica będzie należeć wybór czy zechce on pozostać na świadczeniu pielęgnacyjnym na dotychczasowych zasadach (także w przypadku uzyskania kolejnego orzeczenia przez dziecko) tj. w szczególności

bez ograniczenia wiekiem dziecka ale z warunkiem braku aktywności zawodowej rodzica, czy też złoży wniosek o nowe świadczenie pielęgnacyjne, które zostanie przyznane do ukończenia przez dziecko z niepełnosprawnością 18 roku życia ale daje możliwość dowolnej aktywności zawodowej rodzica.

Wszyscy, którzy wejdą do systemu po 1 stycznia 2024 r. będą otrzymywali wsparcie na nowych zasadach. Nie będą mieli prawa wyboru starego systemu.

Od 01.01.2024 r. takie świadczenie może dostać:

1. matka lub ojciec;
2. opiekun faktyczny dziecka;
3. osoba, która jest rodziną zastępczą, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej albo interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego;
4. inna osoba, która zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego powinna utrzymywać osobę z niepełnosprawnością także jej małżonek (uwaga: opiekun sam nie może być osobą ze znaczną niepełnosprawnością), jeżeli sprawuje opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności albo dzieckiem z niepełnosprawnością łącznie ze wskazaniami punkt 7 i 8 - wymaga (konieczność stałej opieki oraz konieczność stałej pomocy opiekuna dziecka podczas leczenia, rehabilitacji i nauki).

Świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwało na każde uprawnione dziecko z niepełnosprawnością w rodzinie, a nie tylko na jedno. Opiekun pobierający świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach będzie też miał możliwość dorabiania bez limitu (dot. zatrudnienia na umowę o pracę, umowę zlecenie, prowadzenie gospodarstwa rolnego).

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2025 to **3 287,00 zł** miesięcznie.

Pamiętać należy, że od ukończenia 18 roku życia, po uzyskaniu decyzji o poziomie potrzeby wsparcia - co najmniej 70 pkt, dorosła osoba z niepełnosprawnością będzie mogła ubiegać się w ZUS o swoje świadczenie wspierające, którego pobieranie będzie wykluczać pobieranie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego.

W przypadku gdy osoba wymagająca opieki lub osoba ją reprezentująca złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego wypłata świadczenia pielęgnacyjnego dla opiekuna zostaje wstrzymana do czasu podjęcia przez ZUS decyzji o ustaleniu prawa do świadczenia wspierającego.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne prezydent (wójt, burmistrz) opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia odpowiednio 20-letniego przez kobiety i 25-letniego przez mężczyznę.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 323),
- » Ustawa z dnia 07.07.2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023r. poz.1429)

### **1.4. Specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna**

Od 1 stycznia 2024 roku, w związku z wejściem w życie świadczenia wspierającego specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie przyznawany.

Dla osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, do których prawo powstało do dnia 31.12.2023 r. stosuje się dotychczasowe przepisy – nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r. zostaje zachowane również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawowana jest opieka zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w tym przypadku będzie złożenie wniosku o nowe orzeczenie w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

Specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna przyznane na zasadach dotychczasowych nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki będzie miała przyznane prawo do świadczenia wspierającego.

Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego to **620,00 zł** miesięcznie.

Żeby osoba mogła dostać specjalny zasiłek opiekuńczy, dochód na osobę w rodzinie nie może być większy niż **764,00 zł netto**.

#### **Jak policzyć dochód w rodzinie podopiecznego?**

Trzeba dodać dochód członków rodziny i podzielić przez liczbę osób.

## Jak policzyć liczbę członków rodziny?

Jeśli podopieczny ma mniej niż 18 lat, do członków rodziny zalicza się: podopieczny; rodzice podopiecznego; mąż lub żona rodzica podopiecznego; osoba, z którą rodzic podopiecznego ma wspólne dziecko; dzieci wymienionych osób, jeśli te dzieci mają mniej niż 25 lat i nie utrzymują się same. Jako członków rodziny nie liczymy: dziecka, które ma opiekuna prawnego; dziecka, które ma męża/żonę; dziecka, które ma więcej niż 18 lat i ma swoje dziecko; rodzica podopiecznego, jeśli rodzic musi płacić alimenty na podopiecznego.

Jeśli podopieczny jest pełnoletni, do członków rodziny zalicza się: podopieczny; mąż/żona podopiecznego; osoba, z którą podopieczny ma wspólne dziecko, dzieci jeśli mają mniej niż 25 lat i nie utrzymują się same. Jako członków rodziny nie liczymy: dziecka, które ma opiekuna prawnego; dziecka, które ma męża/żonę; dziecka, które ma więcej niż 18 lat i ma swoje dziecko.

### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 323),
- » Ustawa z dnia 07.07.2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023r. poz.1429).

**Sprawy związane z uzyskaniem i wypłatą świadczeń rodzinnych, czyli: zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego załatwia się w:**

**CENTRUM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH W ŁODZI, ul. Urzędnicza 45, Łódź,  
tel. 42 638 59 69, e-mail: [swiadczenia@css.uml.lodz.pl](mailto:swiadczenia@css.uml.lodz.pl)**

## 2. INNE ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

### 2.1. Zasiłek stały

**Zasiłek stały może dostać osoba, która:**

- skończyła 18 lat, mieszka sama i nie może pracować z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest mniejszy niż **1010,00 zł**;
- skończyła 18 lat, mieszka z rodziną i nie może pracować z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód i średni dochód na każdą osobę w rodzinie jest mniejszy niż **823,00 zł**.

Kwota zasiłku stałego to:

- dla osoby, która mieszka sama – różnica między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującą czyli 1313,00 zł

minus dochód tej osoby (ale kwota zasiłku to maksymalnie **1229,00 zł** miesięcznie);

- dla osoby z rodziną – różnica między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie czyli 1069,90 zł minus dochód na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być mniejsza niż 100,00 zł miesięcznie.

Przy ustalaniu wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

Osoba nie może dostać zasiłku stałego, jeśli ma też inne świadczenia (renta socjalna, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, dodatek dla osoby, która sama wychowuje dziecko). Nie może też dostać osoba, która dostawała zasiłek dla bezrobotnych albo zasiłek dla opiekuna i straciła do niego prawo.

Jeśli osoba, która mieszka w domu pomocy społecznej albo czeka na miejsce w takim domu, miała wcześniej zasiłek stały, dalej liczy się jej kwotę jak u osoby, która mieszka sama.

#### Podstawa prawna:

- » Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych staw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1693, 1938 i 2760 oraz z 2024 poz. 748, 858 i 859)
- » Ustawa z dn. 12.03.2024 r. o pomocy społecznej ( Dz.U. z 2023 poz. 901, z późn. zm.)
- » Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowania kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej Dz. U. 2024 poz. 1044).

## 2.2. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy jest dla osób, które chorują przez długi czas, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych albo które czekają, aż dostaną świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Zasiłek może dostać:

- osoba, która mieszka sama, jeśli jej dochód jest mniejszy niż **1010,00 zł** ;
- rodzina, w której dochód na osobę jest mniejszy niż **823,00 zł**.

Kwota zasiłku okresowego to:

- dla osoby, która mieszka sama – **1010,00 zł** minus dochód tej osoby (ale kwota zasiłku to maksymalnie 823,00 zł miesięcznie);
- dla rodziny – maksymalnie **823,00 zł** na osobę minus dochód tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy , którą liczymy:

- dla osoby, która mieszka sama – **1010,00 zł** minus dochód osoby;
- dla rodziny – **823,00 zł** razy liczba osób w rodzinie minus dochód rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 20,00 zł miesięcznie.

Przez jaki czas jest wypłacany zasiłek okresowy?

Decyduje o tym ośrodek pomocy społecznej w zależności od sytuacji.

### 2.3. Zasiłek celowy

Zasiłek celowy można dostać na konkretną rzecz potrzebną do życia. Może to być zakup jedzenia, leków i leczenia, opału, ubrań, przedmiotów, które są bardzo potrzebne w domu. Można też dostać taki zasiłek na drobny remont albo naprawę w mieszkaniu lub na koszty pogrzebu.

Jeśli osoba jest bezdomna albo nie pracuje i nie ma innego ubezpieczenia, może dostać zasiłek celowy, żeby zapłacić za leczenie.

Jako zasiłek celowy można dostać bilet kredytowany (bilet, który pozwala bezpłatnie skorzystać z autobusu albo pociągu).

W szczególnych przypadkach jeśli osoba ma dochód wyższy niż **1010,00 zł** albo rodzina ma dochód wyższy niż **823,00 zł** na osobę, może dostać:

- specjalny zasiłek celowy;
- zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczową, ale potem musi zwrócić część lub całość kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Żeby dostać zasiłek celowy, trzeba złożyć wniosek w Wydziałach Pracy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

#### Podstawa prawna

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

**Sprawy związane z uzyskaniem i wypłatą zasiłku stałego, zasiłku okresowego i zasiłku celowego załatwia się w MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁODZI (adresy i numery telefonów są podane wewnątrz tego informatora).**

### 2.4. Renta socjalna

Rentę socjalną może dostać osoba, która jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, która powstała:

- zanim osoba skończyła 18 lat;

- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub w czasie aspirantury naukowej.

Renta socjalna może być:

- stała – jeżeli niezdolność do pracy jest trwała;
- okresowa – jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa.

Wysokość renty to **1878,91 zł brutto**. (od 01.03.2025)

- Jeżeli osoba ma prawo do renty socjalnej i osiąga przychód z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, prawo do renty socjalnej będzie zawieszone, jeżeli osoba ma większe przychody niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał.
- Jeżeli osoba ma prawo do renty rodzinnej to łączna kwota renty rodzinnej i renty socjalnej nie może przekraczać 300% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Jeżeli przekroczysz tę kwotę, to ZUS obniży wysokość renty socjalnej. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.



#### **WAŻNE:**

Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 300% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W takim przypadku ZUS będzie wypłacał tylko rentę rodzinną.

Aby otrzymać rentę socjalną należy złożyć do ZUS-u:

- wniosek o rentę socjalną,
- zaświadczenie ze szkoły lub uczelni, które potwierdzi okres nauki,
- zaświadczenie lekarskie (druk OL-9) wystawione nie wcześniej niż miesiąc przed datą złożenia wniosku o ustalenie prawa do renty,
- dokumentację medyczną potwierdzającą stan zdrowia,
- oświadczenie czy jesteś właścicielem lub współwłaścicielem nieruchomości rolnej, która przekracza 5 hektarów,
- dokumenty przygotowane przez Twojego pracodawcę- jeżeli jesteś zatrudniony (+ wywiad zawodowy na druku OL-10).

Wniosek można złożyć:

- osobiście lub przez pełnomocnika ( upoważnienie na druku PEL-9) w dowolnej jednostce organizacyjnej ZUS (pisemnie lub ustnie do protokołu);
- za pośrednictwem: operatora pocztowego, polskiego urzędu konsularnego.

Decyzję o rencie wydaje organ rentowy w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Od decyzji przysługuje odwołanie, które należy wnieść pisemnie lub ustnie do protokołu, za pośrednictwem jednostki organizacyjnej ZUS, która wydała decyzję, do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Postępowanie odwoławcze jest wolne od opłat.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2023 r., poz. 2194)
- » Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 2003 r. w sprawie przyznawania renty socjalnej
- » Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- » Ustawa z dnia 27 września 2024 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r., poz. 1615).

### **2.5 Dodatek dopełniający do renty socjalnej dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji**

Osobie uprawnionej do renty socjalnej, będącej całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, przysługuje dodatek dopełniający w wysokości **2520 zł**.

Dodatek dopełniający przyznaje się na wniosek osoby ubiegającej się o ten dodatek lub jej przedstawiciela ustawowego, również innej osoby albo kierownika pomocy społecznej.

Wniosek składa się do ZUS na druku EDD-SOC (od dnia 01.01.2025 r.), do wniosku należy dołączyć:

- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia (wydane nie wcześniej niż miesiąc przed złożeniem wniosku);
- posiadaną dokumentację medyczną z przebiegu leczenia.

Kwota dodatku dopełniającego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 marca. Od kwoty dodatku dopełniającego potrącana jest składka zdrowotna oraz zaliczka na podatek dochodowy. Podlega on zajęciom komorniczym na tych samych zasadach co renta socjalna.

#### **Przepisy przejściowe:**

Przyznanie dodatku dopełniającego osobie pobierającej rentę socjalną, która w dniu wejścia w życie Ustawy z dnia 27.09.2024 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej oraz niektórych innych ustaw ( 01.01.2025 r.) ma orzeczoną niezdolność do samodzielnej



egzystencji będzie następowało z urzędu i nie będzie wymagało wniosku. ZUS prześle takiej osobie informację o przyznaniu dodatku dopełniającego. Pierwsza wypłata dodatku dopełniającego nastąpi w maju 2025 r. w terminach płatności rent socjalnych (z wyrównaniem od 01.01.2025 r.). Natomiast osobom, które będą miały orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane po 1 stycznia 2025 r., dodatek będzie przyznany od miesiąca, w którym spełnią warunki do jego otrzymania, najwcześniej od miesiąca złożenia wniosku.



### **WAŻNE**

#### **Zbieg prawa do dodatku dopełniającego ze świadczeniem uzupełniającym (500 +) w przypadku wypłaty dodatku dopełniającego z wyrównaniem**

– osobie, której za okres wyrównania wypłacono świadczenie uzupełniające, dodatek dopełniający będzie wypłacony po potrąceniu kwoty wypłaconego świadczenia uzupełniającego (art. 11 ust. 4 Ustawy z dnia 27 września 2024 r.).

W przypadku obniżenia renty socjalnej z powodu przekroczenia 300% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, kwota dodatku dopełniającego ulega obniżeniu o taki sam procent, o jaki obniżono rentę socjalną.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 27 września 2024 r. o zmianie ustawy o rencie socjalnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 r., poz. 1615).

## **2.6. Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji**

Świadczenie uzupełniające przysługuje osobie, która ukończyła 18 lat i spełnia łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolna do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta została stwierdzona odpowiednim orzeczeniem;
2. nie jest uprawniona do emerytury, renty lub innych świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych lub też łączna wysokość brutto tych świadczeń, wraz z kwotą wypłacaną przez zagraniczną instytucję właściwą do spraw emerytalno-rentowych, po dokonaniu ustawowych wyłączeń, nie przekroczy kwoty **2552,39 zł brutto**.

Świadczenie przysługuje w wysokości do 500,00 zł miesięcznie.

- Jeśli osoba uprawniona pobiera emeryturę, rentę lub inne świadczenie finansowane ze środków publicznych i łączna kwota brutto tych świadczeń wynosi więcej niż 2052,39 zł, a nie przekracza 2552,39 zł, wysokość świadczenia

uzupełniającego będzie niższa niż 500 zł. Będzie to różnica między kwotą 2552,39 zł i łączną kwotą świadczeń przysługujących osobie uprawnionej.

Świadczenie przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Aby się o nie ubiegać należy złożyć wniosek ESUN, zaświadczenie o stanie zdrowia od lekarza na druku OL-9 (wydane nie wcześniej niż miesiąc przed złożeniem wniosku) oraz posiadaną dokumentację medyczną z przebiegu leczenia.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2023 r. poz. 156)

## **2.7. Świadczenie wspierające**

Świadczenie wspierające może dostać osoba w wieku od ukończenia 18. roku życia posiadająca decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia wydaną przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Ustalenie poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywane odrębną od orzeczenia decyzją, jednak warunkiem złożenia wniosku jest posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności. Osoba, która nie ma orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności może w tym samym czasie złożyć wniosek o wydanie orzeczenia i ustalenie poziomu potrzeby wsparcia. Decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia określa stopień niesamodzielności osoby niepełnosprawnej w 7 obszarach. Ocenie podlegają 32 czynności (do końcowego wyniku brane jest 25 najwyższych punktowanych). Określenie poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywane przez specjalne zespoły w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub, na jej wniosek, w miejscu zorganizowanym przez zespół oceniający. Ocena będzie uwzględniała zdolność człowieka do samodzielnego wykonania danej czynności adekwatnie do wieku, w każdym przypadku w odniesieniu do każdego rodzaju niepełnosprawności – fizycznej, psychicznej, intelektualnej czy sensorycznej.

Osoby niepełnosprawne mogą składać wnioski o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia do Wojewódzkich Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Należy wypełnić dwa druki **PPW** i **PPW-K**. Natomiast wnioski o wypłatę świadczenia wspierającego do ZUS-u będzie można składać po uzyskaniu prawomocnej końcowej oceny. Świadczenie wspierające wypłacać będzie ZUS niezależnie od innych dochodów. Nie podlega zajęciom komorniczym.

Suma uzyskanych punktów, określona w decyzji, będzie uprawniała do pozyskania świadczeń według poniższych przedziałów:

1. 220% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 95 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia (4133,60 zł wyliczone w odniesieniu do wysokości renty socjalnej od 01.03.2025 r.),
2. 180% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 90 do 94 punktów w skali potrzeby wsparcia,
3. 120% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 85 do 89 punktów w skali potrzeby wsparcia,
4. 80% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 80 do 84 punktów w skali potrzeby wsparcia,
5. 60% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 75 do 79 punktów w skali potrzeby wsparcia,
6. 40% renty socjalnej – jeżeli w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia potrzebę tę określono na poziomie od 70 do 74 punktów w skali potrzeby wsparcia.

Przyznawanie i wypłaty świadczenia wspierającego są następujące:

- od 1 stycznia 2024 r. - osoby od 87-100 punktów;
- od 1 stycznia 2025 r. - osoby od 78 do 86 pkt;
- od 1 stycznia 2026 r. - osoby od 70 do 77 pkt.

Decyzje o poziomie potrzeby wsparcia będą wydawane na okres nie dłuższy niż 7 lat. Każdorazowo ocena nie będzie mogła być wydana na okres dłuższy niż okres na jaki osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych.

Za osobę, która nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej ze względu na potrzebę udzielania wsparcia osobie wspólnie z nią zamieszkującej i gospodarującej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zdrowotne z ubezpieczenia społecznego.

Świadczenia wspierającego nie może dostać osoba:

- umieszczona w domu pomocy społecznej, w rodzinnym domu pomocy, zakładzie opiekuńczo–leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno –opiekuńczym, placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o której mowa w przepisach o pomocy społecznej, zakładzie karnym, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym albo schronisku dla nieletnich;

- osoba, która jest uprawniona za granicą do świadczenia o podobnym charakterze do świadczenia wspierającego, chyba że dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;
- na którą inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 07.07.2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023r. poz.1429)
- » Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz. U. 2023 poz. 2581)

**Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności**  
**93-173 Łódź ul. Lecznicza 6,**  
**tel. 42 664 28 48,**  
**[wzon@lodz.uw.gov.pl](mailto:wzon@lodz.uw.gov.pl)**

### III. ULGI I ZWOLNIENIA PODATKOWE

#### 1. PODATEK OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH (PCC)

Osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia są zwolnione od płacenia podatku od czynności cywilnoprawnych. Zwolnione są także osoby z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności, jeśli ich niepełnosprawność jest związana ze schorzeniami narządów ruchu.

##### Podstawa prawna

Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 295 rozdz. 4 art. 8 pkt. 6)

#### 2. PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Osoby z niepełnosprawnością i ich opiekunowie mogą odliczyć od podatku dochodowego koszty rehabilitacji i wydatków, które są potrzebne, żeby ułatwić im wykonywanie codziennych czynności.

Zwykle można odliczyć od podstawy opodatkowania większość takich wydatków bez limitu (nie ma górnej kwoty). Trzeba mieć fakturę wystawioną imiennie na osobę, która będzie odliczać taki koszt.

Koszt rehabilitacji można odliczyć, jeżeli nie było dofinansowania do rehabilitacji (np. z zakładu pracy, PFRON lub NFZ). Jeżeli rehabilitacja była dofinansowana, osoba może odliczyć tylko tyle, ile sama zapłaciła.

##### **Koszty rehabilitacji może odliczyć od podatku:**

- osoba z niepełnosprawnością;
- osoba, która opiekuje się członkiem rodziny z niepełnosprawnością (współmałżonkiem, dziećmi własnymi i przysposobionymi, dziećmi obcymi przyjętymi na wychowanie, teściami, pasierbami, rodzicami, rodzeństwem, ojczymem, macochą, zięciem, synową), gdy dochód osoby niepełnosprawnej nie przekroczył **21371,52 zł** (w 2024 r.).

**Żeby skorzystać z ulgi, osoba, której dotyczył wydatek, musi mieć jeden z dokumentów:**

- orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności;
- decyzję o rencie (także socjalnej lub szkoleniowej).

**Wydatki bez limitu, które może odliczyć prawie każda osoba z niepełnosprawnością, to:**

- dostosowanie i wyposażenie mieszkania/domu do potrzeb osoby z niepełnosprawnością;
- przystosowanie samochodu lub innego pojazdu do potrzeb osoby z niepełnosprawnością;
- zakup i naprawa, najem sprzętu do rehabilitacji i do pomocy w podstawowych czynnościach życiowych (nie może to być sprzęt gospodarstwa domowego);
- zakup książek i innych pomocy szkoleniowych;
- leczenie i rehabilitacja (w tym pobyt w zakładach i na turnusach);
- opieka pielęgniarstwa w domu (jeśli osoba choruje przewlekłe i nie może się sama poruszać);
- usługi opiekuńcze (jeśli osoba ma I grupę inwalidzką);
- opłacenie tłumacza języka migowego dla osoby głuchej;
- kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i dla dzieci osób z niepełnosprawnością (jeśli dziecko ma mniej niż 25 lat);
- zakup, naprawa lub najem wyrobów medycznych, które są w wykazie wyrobów medycznych ( art. 38 ust. 4 ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego);
- przejazd karetką na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne; przejazd na zabiegi innymi środkami transportu mogą odliczyć osoby z I lub II grupą inwalidzką i dzieci z niepełnosprawnością, które mają mniej niż 16 lat;
- bilety na pociąg/autobus itp., jeśli przejazd jest związany z pobytem: na turnusie rehabilitacyjnym; w zakładzie lecznictwa zamkniętego, w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych; na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz dzieci osób z niepełnosprawnością (jeśli dziecko ma mniej niż 25 lat), opiekuna osoby z niepełnosprawnością zaliczonej do I grupy inwalidzkiej lub dzieci do lat 16, który przebywa z osobą na turnusie.

**Druga grupa to wydatki z limitem (jest górna kwota wydatków) którą można odliczyć:**

- opłacenie przewodnika dla osoby niewidomej (z I i II grupą inwalidzką) lub osoby z niepełnosprawnością ruchową (z I grupą inwalidzką) – do 2.280,00 zł.;
- utrzymanie psa przewodnika dla osoby niewidomej (z I lub II grupą inwalidzką) do 2.280,00 zł.;
- koszty używania samochodu osobowego do 2.280,00 zł, samochód musi być własnością lub współwłasnością osoby z niepełnosprawnością albo opiekuna;

- leki – trzeba spełnić warunki: można odliczyć tylko leki które przepisał lekarz specjalista – może je przepisywać lekarz POZ ale potrzebne jest zaświadczenie od lekarza specjalisty, że zalecił ich stosowanie, trzeba mieć fakturę z apteki, co miesiąc można odliczyć kwotę, którą osoba wydała na leki powyżej 100,00 zł. Nie muszą to być leki związane tylko z kodem choroby umieszczonym na orzeczeniu o niepełnosprawności.
- zakup pieluchomajtek, pieluch anatomicznych, chłonnych majtek, podkładów, wkładów anatomicznych - maksymalna kwota odliczenia wynosi 2 280 zł.

Pamiętaj, że ten katalog wydatków (zarówno Nielimitowanych jak i Limitowanych) ma charakter zamknięty. Oznacza to, że możesz odliczyć tylko te wydatki, które zostały wprost wymienione w przepisach ustawy PIT.

Ulgę odliczasz od: dochodu, który jest opodatkowany według skali podatkowej albo przychodu, który jest opodatkowany ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2025 r., poz.163)
- » Ustawa z dnia 20 listopada 1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2024r., poz. 776).

## IV. TELEKOMUNIKACJA

### 1. OPŁATA ABONAMENTOWA

#### **Abonamentu RTV nie muszą płacić m.in.:**

- osoby, które mają orzeczenie: o I grupie inwalidzkiej; o całkowitej niezdolności do pracy lub o znacznym stopniu niepełnosprawności lub trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym; osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna lub rentę socjalną;
- osoby niesłyszące (całkowita głuchota lub obustronne upośledzenie słuchu mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB);
- osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%;
- osoby, które ukończyły 75 lat;
- osoby, które ukończyły 60 lat oraz mają emeryturę, której wysokość nie przekracza miesięcznie kwoty 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym.

#### Podstawa prawna

Ustawa o opłatach abonamentowych z dnia 21 kwietnia 2005 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 1689).

### 2. USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

Firmy telekomunikacyjne muszą działać tak, żeby osoby z niepełnosprawnością też mogły korzystać z ich usług (telefon, Internet i inne). W ofercie firm powinny być:

1. urządzenia (np. telefon, tablet), z których mogą korzystać osoby z niepełnosprawnościami;
2. inne ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami.

Firmy nie muszą mieć zniżek dla osób z niepełnosprawnościami, ale mogą same zdecydować się na wprowadzenie rabatów.

Punkt obsługi klienta firmy telekomunikacyjnej musi być dostosowany do osób z niepełnosprawnościami. W punkcie musi być:

- urządzenie do komunikacji z osobą niesłyszącą i z osobą słabowidzącą;
- urządzenie do rozmowy na żywo osoby niesłyszącej z tłumaczem polskiego języka migowego lub systemu językowo-migowego; może być też tłumacz na miejscu.



Punkt obsługi klienta musi być dostępny dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Jeżeli osoba niewidoma lub słabowidząca o to poprosi, firma wysyła fakturę i listę rozmów i innych usług w alfabecie Braille’a lub dużą czcionką. (Trzeba pokazać dokument potwierdzający niepełnosprawność). Firma może też wysłać te dokumenty e-mailem w formacie tekstowym.

W punkcie obsługi klienta powinien być cennik i regulamin usług napisany dużą czcionką albo w formie elektronicznej (w formacie tekstowym).

Firma telekomunikacyjna powinna mieć urządzenia dla osób z niepełnosprawnością. Takie urządzenia powinny mieć: wzmacniacz słuchawkowy z regulacją wzmocnienia, pętlę indukcyjną w słuchawce, klawiaturę wybierczą z co najmniej jednym przyciskiem wyróżnionym dla osób niewidomych i słabowidzących (jeśli wyróżniony jest jeden przycisk, to jest to cyfra 5).

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2024 r., poz. 34)
- » Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących świadczenia udogodnień dla osób niepełnosprawnych przez dostawców publicznie dostępnych usług telefonicznych (Dz.U. z 2014 r., poz. 464).

## **V. STUDIA**

Studenci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem z ZUS dostają stypendium dla osób niepełnosprawnych. Żeby je dostać, trzeba złożyć wniosek. Nie ma dodatkowych warunków i można mieć inne zasiłki/świadczenia.

Stypendium dla osób z niepełnosprawnością mogą dostać studenci i doktoranci uczelni publicznych i niepublicznych.

Studenci mogą też składać wniosek o dofinansowanie z programów celowych pomocy społecznej oraz ze środków PFRON (np. w ramach programu „Aktywny samorząd”).

#### Podstawa prawna

Ustawa o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571).

## VI. PFRON (PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH) – JAKIE WSPARCIE

### 1. TURNUSY REHABILITACYJNE

**Osoba z niepełnosprawnością** może dostać dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, jeżeli:

- ma wniosek od lekarza ze skierowaniem na turnus rehabilitacyjny;
- nie miała jeszcze w tym roku dofinansowania z PFRON do turnusu rehabilitacyjnego;
- będzie uczestniczyła w zajęciach z programu turnusu;
- nie będzie kadrą na turnusie ani opiekunem innego uczestnika tego turnusu;
- złoży oświadczenie o wysokości dochodu z informacją o liczbie osób w jej domu;
- będzie miała ze sobą zaświadczenie lekarskie o aktualnym stanie zdrowia – choroba zasadnicza, uczulenia i leki (dotyczy turnusu z zabiegami fizjoterapeutycznymi);
- ośrodek, w którym odbywa się turnus, jest wpisany do rejestru ośrodków (wyjątek: turnus niestacjonarny – nie musi być wpisu do rejestru);
- organizator turnus jest wpisany do rejestru organizatorów turnusów.

**Opiekun** osoby ze znaczną lub umiarkowaną niepełnosprawnością albo równoważną lub osoby z niepełnosprawnością, która ma mniej niż 16 lat, też może dostać dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym. Warunki to:

- lekarz napisze we wniosku, że osoba musi być z opiekunem;
- opiekun nie będzie kadrą na tym turnusie;
- opiekun nie jest osobą z niepełnosprawnością wymagającą opieki innej osoby;
- opiekun ma więcej niż 18 lat (lub więcej niż 16 lat jeśli jest członkiem rodziny osoby z niepełnosprawnością i razem mieszkają).

Jeśli osoba wróci wcześniej z turnusu, musi za niego zapłacić. Nie płaci tylko wówczas, jeżeli wyjechała z niego z przyczyn losowych.

Osoba może dostać dofinansowanie ze środków PFRON, jeżeli jej przeciętny miesięczny dochód nie przekracza kwoty:

- dla osoby w rodzinie – 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- dla osoby, która mieszka sama – 65% przeciętnego wynagrodzenia.

obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku.

Jeżeli dochód jest większy, to kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę o którą dochód został przekroczony.

Kwota dofinansowania jest przekazywana na rachunek bankowy organizatora turnusu.

### **Wysokość dofinansowania wynosi:**

- 30% przeciętnego wynagrodzenia – dla osoby ze znaczną niepełnosprawnością, osoby z niepełnosprawnością do 16 roku życia i osoby z niepełnosprawnością w wieku 16-24 lat, jeśli się uczy i nie pracuje (bez względu na stopień niepełnosprawności);
- 27% przeciętnego wynagrodzenia – dla osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością;
- 25% przeciętnego wynagrodzenia – dla osoby z lekką niepełnosprawnością;
- 20% przeciętnego wynagrodzenia – dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością;
- 20% przeciętnego wynagrodzenia – dla osoby z niepełnosprawnością, która pracuje w zakładzie pracy chronionej (bez względu na stopień niepełnosprawności).

Jeśli osoba ma szczególnie trudną sytuację życiową, może dostać większe dofinansowanie – do 40% przeciętnego wynagrodzenia dla siebie lub opiekuna. Większe dofinansowanie dla opiekuna może być tylko wówczas, jeżeli razem mieszkają albo ta osoba płaci za pobyt opiekuna.

### Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. z 2007 r. nr 230, poz. 1694 z późn. zm.)

## **2. SPRZĘT REHABILITACYJNY**

Osoby z niepełnosprawnością stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności mogą dostać dofinansowanie na potrzebny sprzęt rehabilitacyjny ze środków PFRON.

Muszą spełnić warunki:

- dla osoby w rodzinie – przeciętny miesięczny dochód nie przekracza kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- dla osoby, która mieszka sama – przeciętny miesięczny dochód nie przekracza kwoty 65% przeciętnego wynagrodzenia;
- sprzęt jest potrzebny do rehabilitacji w domu.

Takie same warunki są dla osób, które potrzebują dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

### **Limity dofinansowania:**

- sprzęt rehabilitacyjny – do 80% kosztów tego sprzętu (maksymalnie 5 razy przeciętne wynagrodzenie);
- przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – do 100% w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów (jeżeli taki udział jest wymagany) lub do 150% udziału własnego osoby z niepełnosprawnością jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit. Więcej informacji można uzyskać w PFRON.

Jeden raz w roku wniosek o dofinansowanie mogą składać osoby i firmy, które zajmują się rehabilitacją osób z niepełnosprawnościami przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

### Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 926)

**Kryterium dochodowe dla dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi ( zmiana raz na kwartał):**

- 4 080,81 zł – na osobę w rodzinie;
- 5305,05 zł – dla osoby, która mieszka sama.

## **3. DOFINANSOWANIE DO LIKWIDACJI BARIER**

Osoby z niepełnosprawnością mogą dostać z PFRON dofinansowanie do likwidacji barier. Likwidacja barier jest po to, żeby umożliwić lub ułatwić osobie podstawowe czynności i kontakt z ludźmi. Dofinansowanie może być na:

- likwidację barier architektonicznych – dla osób, które mają trudności w poruszaniu się; osoby mogą robić zmiany w swoim domu albo muszą mieć zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego;
- likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych – dla wszystkich osób, które tego potrzebują przez niepełnosprawność;
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika – dla wszystkich osób, które tego potrzebują przez niepełnosprawność.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie.

Wysokość dofinansowania:

- likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – do 95% kosztów (maksymalnie 15 razy przeciętne wynagrodzenie);
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika – maksymalnie 2% przeciętne wynagrodzenia za godzinę pracy przewodnika.

**Sprawy dofinansowań z PFRON załatwia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS) - Wydział ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych ul. Kilińskiego 102/102a pok. 7 i 8.**

Dane kontaktowe:

- kierownik: tel.: 42 685 43 70;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej: tel.: 42 685 43 70;
- środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne: tel.: 42 685 43 52;
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny dla osób indywidualnych: tel.: 42 685 43 53,
- bariery w komunikowaniu się i techniczne: tel.: 42 685 43 53;
- turnusy rehabilitacyjne: tel.: 42 685 43 54;
- bariery architektoniczne: tel.: 42 685 43 55.

Dofinansowanie z PFRON nie przysługuje jeżeli podmiot ma zaległości wobec Funduszu lub był w przeciągu 3 lat przed złożeniem wniosku stroną umowy o dofinansowanie rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie tego podmiotu.

#### Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U z 2015 r., poz. 926)

## **4. PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”**

PFRON finansuje też program „Aktywny samorząd”. Cel programu to likwidacja barier ograniczających społecznie i zawodowo funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością. Pieniądze z programu dostają osoby z niepełnosprawnością.

Z programu finansowane są różne zadania. Program obejmuje następujące obszary wsparcia i zadania:

- likwidacja barier transportowych – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu, pomoc w zrobieniu prawa jazdy wszystkich kategorii;

- likwidacja barier w dostępie do informacji – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego (np. komputer, tablet, telefon), części i programów, dofinansowanie szkoleń z obsługi sprzętu i programów, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego zakupionego w ramach programu;
- likwidacja barier w poruszaniu się – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, pomoc w naprawach elektrycznego wózka inwalidzkiego, pomoc w zakupie nowoczesnej protezy kończyny i jej naprawach, pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
- ułatwienie możliwości pracy – dofinansowanie żłobka, przedszkola lub innej opieki dla dziecka osoby z niepełnosprawnością;
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, dofinansowanie do szkoły policealnej, studiów, studiów podyplomowych lub doktoranckich – refundacja kosztów, dodatek na pokrycie kosztów, dodatek na opłaty za przewód doktorski, opłaty za naukę (czesne);
- pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, dla osób które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora – 100,00 zł miesięcznie w formie dodatku do pokrycia kosztów opłaty za energię elektryczną, nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 6 miesięcy w roku.

**Szczegółowe informacje o programie „Aktywny samorząd” można uzyskać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi - Wydział ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych, ul. Kilińskiego 102/102a, tel. 42 685 43 53.**

## **VII. ŁÓDZKA KARTA BEZ BARIER**

Program Łódzka Karta Bez Barier to projekt skierowany do osób z niepełnosprawnością mieszkających na terenie Łodzi. Posiadacze Łódzkiej Karty Bez Barier mogą korzystać z ofert, ulg, zniżek i promocji, które są przygotowane dla nich przez instytucje oraz firmy, poprzez okazanie Karty w punktach wskazanych przez partnerów projektu.

**Składanie wniosków oraz wydawanie Kart odbywa się w Oddziale ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności przy ul. Zachodniej 47, pok. 18 na parterze, w godzinach pracy Urzędu.**

Zgodnie z Regulaminem wydawania i użytkowania Łódzkiej Karty Bez Barrier:

- Składając wniosek wnioskodawca musi okazać dowód osobisty oraz oryginał orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. W związku z tym nie można przesłać wniosku pocztą ani elektronicznie.
- Odebrać Kartę może osoba, która złożyła wniosek. Jeśli wnioskodawca nie ma możliwości odebrać Karty osobiście, może tego dokonać w jego imieniu inna osoba - na podstawie pisemnego upoważnienia. Musi wówczas okazać dokument tożsamości. Dane osoby upoważnionej, tj. imię i nazwisko, należy zamieścić na drugiej stronie wniosku o wydanie Łódzkiej Karty Bez Barrier.
- Przy składaniu wniosku należy również wypełnić formularz zgody na przetwarzanie danych osobowych.
- Formularz wniosku oraz zgody na przetwarzanie danych osobowych można pobrać ze strony internetowej <https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni/projekty/lodzka-karta-bez-barier/wniosek-o-wydanie-karty/>.

Lista firm i instytucji, które oferują zniżki posiadaczom Karty bez Barrier dostępna jest na stronie internetowej:

<https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni/projekty/lodzka-karta-bez-barier/>.

## VIII. MOBILNY URZĘDNIK

**W Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Łodzi realizowana jest usługa pod nazwą „Mobilny urzędnik”, polegająca na obsłudze Klientów poza siedzibą urzędu.**

**Osobami uprawnionymi do skorzystania z „Mobilnego urzędnika” są:**

- mieszkańcy Łodzi, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z powodu upośledzenia narządu ruchu lub choroby neurologicznej,
- mieszkańcy Łodzi, którzy posiadają orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, mający istotny problem w poruszaniu się w stopniu uniemożliwiającym samodzielną wizytę w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi.

**Zakres spraw, jakie można załatwić w ramach działania Mobilnego Urzędnika:**

- wydanie Łódzkiej Karty Bez Barrier
- wydawanie wniosku na abonament typu C
- rekrutacja do projektów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami realizowanych przez Oddział ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności
- osobista konsultacja z Rzecznikiem Osób Niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania.

Chęć skorzystania z obsługi Mobilnego Urzędnika należy zgłaszać pod numerem telefonu **42 638 45 40**,

- Zgłoszenia przyjmowane są w poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godzinach 8.00 - 16.00 a we wtorki od 9.00 – 17.00.
- Usługa jest realizowana w granicach administracyjnych Miasta Łodzi.
- Wizyty w ramach „Mobilnego urzędnika” będą za każdym razem potwierdzane telefonicznie najpóźniej do godziny 10.00 w dniu obsługi zgłoszenia, a w przypadku zgłoszeń, które mają być obsłużone o godz. 11.00 – najpóźniej do godz. 16.00 w dniu poprzedzającym wizytę.
- W ramach telefonicznego potwierdzenia wizyty Klientowi zostaną podane imię i nazwisko pracownika, który będzie wykonywał usługę; przed rozpoczęciem wizyty pracownik wylegitymuje się, okazując identyfikator urzędowy.
- Szczegółowe zasady realizacji usługi „Mobilny urzędnik” znajdują się na stronie internetowej: <https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni/projekty/mobilny-urzednik/>.

## **IX. RZECZNIK OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**

**Oddział ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności**

**ul. Zachodnia 47, 91-066 Łódź**

**tel.: +48 42 638 45 40, 638 45 74, 638 47 42**

**[ron@uml.lodz.pl](mailto:ron@uml.lodz.pl)**

**Katarzyna Tręda-Pisera – Rzecznik Osób z Niepełnosprawnościami**

Oddział ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności oferuje pomoc w zakresie:

- udzielanie informacji na temat realizowanych form wsparcia na terenie Miasta Łodzi,
- udzielanie informacji na temat realizowanych projektów unijnych w zakresie: usług opiekuńczych, asystenckich, opieki wytchnieniowej, aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami i innych,
- udzielanie informacji na temat bezpłatnych programów medycznych np. bezpłatnej rehabilitacji w domach pacjentów,
- pomoc w uzyskaniu odpowiedniego sprzętu ortopedycznego,
- interwencje w instytucjach niosących pomoc osobom z niepełnosprawnościami, m. in.: Ośrodki Pomocy Społecznej,
- informowanie o programach celowych realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- działanie w obronie interesów osób z niepełnosprawnościami,
- przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami,
- popieranie pod kątem osób z niepełnosprawnościami działań administracji przy współpracy z urzędami, instytucjami, oraz organizacjami pozarządowymi,



- występowanie z inicjatywą i wnioskami oraz wydawanie opinii w sprawach mających znaczenie w życiu osób z niepełnosprawnościami,
- informowanie o instytucjach, stowarzyszeniach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- informowanie o programach rządowych dla osób z niepełnosprawnościami,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu łódź,
- organizacja imprez integracyjnych,
- organizacja sympozjów i konferencji naukowych,
- wydawanie „Informatora dla osób z niepełnosprawnościami”,
- współpraca z Łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych, który prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego,
- udzielanie pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Łodzi,
- przyjmowanie wniosków o zapewnienie przez Urząd Miasta Łodzi dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej,
- przyjmowanie informacji o braku dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej Urzędu Miasta Łodzi.

## X. BEZPŁATNA POMOC PRAWNA

Czasami osoba niepełnosprawna lub jej opiekun ma problemy prawne (grozi jej eksmisja z mieszkania, ma problemy w pracy, grozi jej zwolnienie, ma długi). Taka osoba może skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej przy Urzędzie Miasta Łodzi. Zapisy pod numerem telefonu: **42 638 44 44**.

Dodatkowo poradnictwo prawne dla seniorów (60+) od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-12.00 tel.: **602 731 100**.

## XI. BEZPŁATNA POMOC PSYCHOLOGICZNA

Bardzo ważnym aspektem w sytuacji samej niepełnosprawności jak i opieki nad osobą z niepełnosprawnością jest dobra kondycja psychiczna.

W sytuacjach kryzysowych należy wspomóc się pomocą specjalisty w zakresie psychologii. Na terenie miasta Łodzi funkcjonują telefony, gdzie można uzyskać wsparcie psychologiczne, są również organizacje i instytucje, do których o taką pomoc można się zgłosić.

- **Wsparcie dla wszystkich bez względu na wiek:**

Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej

» poniedziałek-piątek godz. 8:00 - 20:00 tel.: 42 630 11 02

» poniedziałek-piątek godz. 20:00 - 8:00 i weekend całodobowo tel.: 19 288

Fundacja Wsparcia Psychospołecznego

Łódź ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 71 ( pierwsze wejście od ulicy)

oraz Krzemieniecka 24A ( budynek szkolno-przedszkolny)

tel. **794 430 463**

[www.pomocpsychospoleczna.pl](http://www.pomocpsychospoleczna.pl) e-mail: [pomocpsychospoleczna@op.pl](mailto:pomocpsychospoleczna@op.pl)

- **Wsparcie dla dzieci, młodzieży i rodziców**  
– **Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne:**

PPP 1 godz. 8:00 - 16:00 tel.: 42 651 49 72

PPP 2 godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 659 15 81

PPP 3 godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 676 73 05

PPP 4 godz. 8:00 - 18:00 tel.: 503 622 874 lub 42 674 45 88

PPP 5 godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 637 06 31 lub 42 637 16 08

PPP 6 godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 681 92 82 lub 530 555 496

PPP dla Młodzieży godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 688 16 68 lub 533 575 353

SPPPDZidDzWR godz. 8:00 - 18:00 tel.: 42 688 21 62 lub 42 688 20 70

SPWRiT godz. 8:00 - 20:00 tel.: 42 653 76 75 lub 781 101 555

- **Dla seniorów (dla osób 60+):**

wtorek, środa, czwartek, godz. 10:00 - 12:00, tel.: 661 267 158

wtorek, godz. 16:00 - 18:00, tel.: 509 226 586

piątek, godz. 16:00 - 18:00, tel.: 607 325 156

**Inna pomoc:**

Specjalistyczna Poradnia Wspierania Rozwoju i Terapii (psycholodzy, pedagodzy, logopedzi) tel.: 538 359 606 (od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-19.00),

[www.spwrit.pl](http://www.spwrit.pl)

## XII. INNE UPRAWNIENIA

- Zakupy i możliwość załatwienia spraw urzędowych poza kolejnością.
- Ulgowe bilety do muzeów państwowych; w różnych muzeach ulga może być różna (ustala to dyrektor muzeum).
- Zniżki na bilety wstępu do miejskiego ogrodu zoologicznego i Orientarium, bezpłatny wstęp do ogrodu botanicznego.
- Ulga w opłatach paszportowych: 50% opłaty za paszport może zapłacić osoba z niepełnosprawnością i mąż/żona tej osoby, jeżeli osoba z niepełnosprawnością utrzymuje żonę/męża; osoba, która jest w domu pomocy społecznej lub w zakładzie opiekuńczym albo dostaje zasiłek stały z pomocy społecznej (jeżeli taka osoba jedzie za granicę na długotrwałe leczenie albo operację, nie płaci za paszport).
- Prawo do korzystania z pomocy psa asystującego:
 

Osoba z niepełnosprawnością może wejść z psem asystującym do obiektów użyteczności publicznej (takie obiekty to na przykład: urząd, sąd, kino, teatr, szkoła, przychodnia, szpital, MOPS, bank, sklep, restauracja, stadion, dworzec PKP, lotnisko, poczta, biuro i inne); do parków narodowych i rezerwatów przyrody; na plaże i kąpieliska; do pociągu, autobusu, samolotu, na prom, statek i do innych środków transportu publicznego. Żeby można było wejść do tych miejsc z psem: osoba z niepełnosprawnością musi mieć przy sobie certyfikat psa asystującego i zaświadczenie, że pies jest szczepiony; pies musi mieć uprzęż.
- Leczenie i rehabilitacja
  - osoby z niepełnosprawnością mają prawo do wyrobów medycznych bez określania okresów użytkowania. Żeby otrzymać takie wsparcie niezbędne jest zalecenie od lekarza, obowiązuje specjalizacja np. zlecenie na okulary wystawia okulista.
  - **osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności** mają prawo do świadczeń opieki zdrowotnej i usług farmaceutycznych poza kolejnością:
    1. świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze, pielęgniarki, położne);
    2. świadczeń w szpitalu i innych placówkach stacjonarnych i całodobowych (ZOL, ZPO, hospicja);
    3. świadczeń u lekarzy specjalistów (nie później niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia zgłoszenia);
    4. świadczeń rehabilitacji leczniczej (zgodnie ze wskazaniami medycznymi, bez limitu),
    5. bezpłatnej rehabilitacji domowej (80 dni zabiegowych w roku),
    6. usług farmaceutycznych w aptekach.

*Podstawa prawna*

- » Ustawa z dnia 9 maja 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2018 r., poz. 932)
- » Ustawa z dnia 27 sierpnia o rehabilitacji społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 20a), (Dz.U. 2024 poz. 44)
- » Rozporządzenie z dnia 01.07.2022 r. w sprawie opłat za paszport i paszport tymczasowy (Dz. U. 2022 poz. 1499)
- » Rozporządzenie Rady Ministrów z 20.07.2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających uprawnienia do ulg w opłacie albo zwolnienie z opłaty za wstęp do muzeów państwowych (Dz. U. 2017 poz. 1471)

# PRACA

## 1. PRACOWNIK Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – JAKIE MA PRAWA?

Osobie niepełnosprawnej przysługują uprawnienia pracownicze od dnia, od którego pracownik został wliczony do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych czyli od dnia przedstawienia pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.

- Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekroczyć 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.
- Osoba z niepełnosprawnością nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.
- Przepisów ww. nie stosuje się: do osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz gdy, na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę. Za badania płaci pracodawca.
- Osoba z niepełnosprawnością ma dodatkowe 15 minut przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub odpoczynek.
- Osoba ze znaczną lub umiarkowaną niepełnosprawnością ma dodatkowe 10 dni roboczych urlopu wypoczynkowego na rok. Pierwszy raz może pójść na dodatkowy urlop po przepracowaniu roku od zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności. Pracownik nie może dostać dodatkowego urlopu, jeżeli jest uprawniony do urlopu wypoczynkowy dłuższego niż 26 dni roboczych lub urlopu dodatkowego na podstawie innych przepisów (np. nauczyciele, sędziowie).
- Osoba ze znaczną lub umiarkowaną niepełnosprawnością ma prawo do zwolnienia od pracy (z zachowaniem prawa do wynagrodzenia) przez maksymalnie 21 dni roboczych, jeśli uczestniczy w turnusie rehabilitacyjnym (maksymalnie raz w roku, potrzebny wniosek lekarza na turnus). Łączny wymiar wykorzystanego urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy na turnus rehabilitacyjny nie może przekroczyć 21 dni w roku.
- Osoba ze znaczną lub umiarkowaną niepełnosprawnością ma prawo do zwolnienia od pracy (z zachowaniem prawa do wynagrodzenia) w celu wykonania badań specjalistycznych, pójścia na zabieg leczniczy lub usprawniający albo żeby kupić/naprawić sprzęt ortopedyczny (tylko wtedy, jeżeli nie można tego zrobić poza godzinami pracy).
- Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.
- Jeżeli osoba zatrudniona miała wypadek w pracy albo chorobę zawodową i przez to nie może pracować na dotychczasowym stanowisku, pracodawca

musi odpowiednio zorganizować inne stanowisko pracy dla tej osoby. Pracodawca ma na to 3 miesiące od dnia, kiedy pracownik poinformuje, że jest gotowy wrócić do pracy. Pracownik musi zgłosić, że jest gotowy do pracy w ciągu miesiąca od uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności ( art. 14 ustawy).

- Przedstawienie pracodawcy dokumentów potwierdzających dane osobowe o stanie zdrowia jest dobrowolne.

### Podstawa prawna

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44).

## **2. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – JAKIE WSPARCIE**

### **2.1. JEDNORAZOWE DOFINANSOWANIE DO ZAŁOŻENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ ZE ŚRODKÓW PFRON**

Jeśli osoba z niepełnosprawnością nie jest emerytem i jest zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy na terenie Łodzi jako bezrobotna lub poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu, może złożyć w urzędzie pracy wniosek o dotację z PFRON na:

- założenie działalności gospodarczej;
- działalność rolniczą;
- działalność w formie spółdzielni socjalnej,

jeżeli nie dostała wcześniej innego dofinansowania ze środków publicznych na taki cel.

Można dostać dotację na:

- założenie działalności po raz pierwszy;
- założenie działalności kolejny raz, jeżeli upłynęło co najmniej 12 miesięcy od zaprzestania prowadzenia działalności lub ustania członkostwa w spółdzielni socjalnej.

Kwota dotacji może być różna. Maksymalnie to 15 – krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Po dostaniu takiej dotacji trzeba prowadzić działalność albo być członkiem spółdzielni socjalnej przez co najmniej 24 miesiące. W przypadku niższej dotacji w wysokości do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia – zobowiązanie na 12 miesięcy.

Osoba, która chce dostać dotację, musi mieć zabezpieczenie zwrotu kwoty środków tzw. poręczenie. Poręczenie to dowód, że jeśli osoba nie spełni warunków umowy, to ktoś inny odda pieniądze z dotacji. Są różne rodzaje poręczenia – np. od innej osoby, od spółdzielni socjalnej, gwarancja bankowa, albo zastaw jakiejś rzeczy lub prawa, blokada rachunku bankowego lub weksla, akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika itd.

Zarejestrowania działalności gospodarczej należy dokonać dopiero po przyznaniu dotacji na jej rozpoczęcie.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44, art. 12a)
- » Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia MRPiPS w sprawie przyznania ON środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1330)

## **2.2. DOFINANSOWANIE DO OPROCENTOWANIA KREDYTU BANKOWEGO**

Jeśli osoba z niepełnosprawnością prowadzi działalność gospodarczą albo gospodarstwo rolne i ma kredyt na taką działalność, może dostać ze środków PFRON dofinansowanie do oprocentowania kredytu. Dofinansowanie może dostać, jeżeli:

- nie korzystała z pożyczki na założenie działalności gospodarczej lub rolniczej; albo jeżeli była pożyczka ale została w całości spłacona lub umorzona;
- nie dostała bezzwrotnych środków na założenie działalności gospodarczej lub rolniczej; albo prowadziła tę działalność co najmniej przez okres 24 miesięcy od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Na dofinansowanie osoba podpisuje umowę ze starostą.

Dofinansowanie przysługuje max. do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności.

#### Podstawa prawna

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44 art. 13).

## 2.3. REFUNDACJA (ZWROT) SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE

Osoba z niepełnosprawnością, która prowadzi działalność gospodarczą, może otrzymać z PFRON refundację obowiązkowych składek ZUS na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Przedsiębiorca nie może posiadać zaległości w zobowiązaniach wobec PFRON przekraczających ogółem kwotę 100 zł.

Wysokość refundacji to:

- 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności;
- 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności;
- 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Warunkiem uzyskania refundacji jest opłacenie tych składek w całości najpóźniej w dniu złożenia wniosku.

### Podstawa prawna

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44).

## 3. OSOBY BEZ PRACY – JAKIE WSPARCIE?

### Szkolenie osób z niepełnosprawnością

Osoba z niepełnosprawnością, która jest bezrobotna lub poszukuje pracy i nie pozostaje w zatrudnieniu (musi być zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy), może pójść na dodatkowe szkolenie. Szkolenie ma pomóc:

- zwiększyć szanse na zatrudnienie;
- podwyższyć kwalifikacje zawodowe;
- zwiększyć aktywność zawodową, w szczególności kiedy osoba: nie ma kwalifikacji zawodowych; musi zmienić kwalifikacje, bo w swoim zawodzie nie może znaleźć pracy; lub utraciła zdolność do pracy w zawodzie, w którym pracowała wcześniej (np. ze względu na niepełnosprawność).

Na szkolenie może pójść też osoba z niepełnosprawnością, która jest w okresie wypowiedzenia umowy o pracę (jeśli wypowiedzenie nie jest z jej winy).



Szkolenie organizuje powiatowy urząd pracy (PUP).

Kierownik PUP zgadza się na szkolenie, jeżeli jest szansa, że dzięki szkoleniu osoba znajdzie pracę. Za szkolenie płaci PFRON. Koszt szkolenia nie może przekroczyć 10 razy przeciętne miesięczne wynagrodzenie. Koszt szkolenia to: opłata za szkolenie, ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków, nocleg i jedzenie podczas szkolenia (w części albo w całości), przejazd na szkolenie (dla osoby ze znaczną niepełnosprawnością też przejazd przewodnika lub opiekuna), tłumacz języka migowego dla osoby głuchej, lektor dla osoby niewidomej, osoba towarzysząca osobie niepełnosprawnej ruchowo (jeśli ma znaczny stopień niepełnosprawności), badania lekarskie, psychologiczne, diagnostyczne i usługi rehabilitacyjne.

Szkolenie trwa nie dłużej niż 36 m-cy.

Jeśli osoba nie ukończy szkolenia z własnej winy, musi zapłacić za szkolenie. Jeżeli osoba niepełnosprawna w trakcie szkolenia podejmie zatrudnienie (umowa o pracę) albo rozpocznie działalność gospodarczą, to może to szkolenie ukończyć i nie musi za nie płacić.

#### Podstawa prawna

- » Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 44)
- » Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2024.475).

Sprawy związane ze szkoleniami można załatwić w urzędzie pracy:

**Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi 93-121 Łódź, ul. Milionowa 91, 90-012 Łódź  
ul. Kilińskiego 102/102a, tel. 42 251 65 00; 42 251 66 00; 42 251 66 11, 42 676 80 04  
[www.pup.lodz.pl](http://www.pup.lodz.pl); e-mail: [kancelaria@pup-lodz.pl](mailto:kancelaria@pup-lodz.pl) , Infolinia 19 524**

Inne zadania PUP to:

- refundacja kosztów przygotowania lub doposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością;
- finansowanie innej pomocy osobom z niepełnosprawnością, które poszukają pracy (np. doradca zawodowy, zwrot kosztów dojazdu na staż lub do pracodawcy);
- zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników, którzy pomagają pracownikom z niepełnosprawnością;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;
- staże;
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe

# INSTYTUCJE I ORGANIZACJE

---

## 1. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

ul. Kilińskiego 102/102a, Łódź,

tel.: 42 685 43 62, 42 685 43 63,

[sekretariat@mops.lodz.pl](mailto:sekretariat@mops.lodz.pl)

[www.mops.lodz.pl](http://www.mops.lodz.pl) , adres do e-doręczeń: AE:PL-47913-77929-ATRGH-26

### Zadania:

- wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej dla dorosłych i dzieci,
- wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej,
- udzielanie informacji i porad związanych z umieszczeniem w domu pomocy społecznej,
- przyjmowanie skarg, wniosków i interwencji w sprawach dotyczących świadczeń pomocy społecznej, działalności filii i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- informowanie o pomocy udzielanej przez poszczególne Wydziały MOPS,
- zlecanie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych,
- dofinansowywanie ze środków PFRON: turnusów rehabilitacyjnych, zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych, warsztatów terapii zajęciowej.

Zadania MOPS w terenie realizują wydziały pracy środowiskowej. Są to takie zadania, jak:

- rozpatrywanie wniosków i wydawanie decyzji w sprawach dotyczących przyznawania świadczeń pomocy społecznej (w tym również świadczeń dla rodzin zastępczych),
- realizacja decyzji w zakresie przyznawanej pomocy finansowej, rzeczowej oraz w formie usług opiekuńczych,
- kompletowanie dokumentów w celu umieszczenia w domu pomocy społecznej,
- dofinansowanie do zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

## **I WYDZIAŁ PRACY ŚRODOWISKOWEJ** **(dla Bałut oraz części Polesia)**

Łódź, ul. Gen. Tadeusza Kutrzeby 16  
tel.: +48 42 207 14 50; fax: +48 42 207 14 51  
e-mail: [1wps@mops.lodz.pl](mailto:1wps@mops.lodz.pl)

Godziny pracy: poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 8 – 16,  
wtorki w godz. 9 – 17

### **Punkty Pracy Socjalnej:**

- PPS Łódź, ul. Wielkopolska 53, tel.: 42 640 71 61; 42 640 70 24
- PPS Łódź, ul. Marynarska 37, tel.: 42 640 60 29; 42 640 62 05
- PPS Łódź, ul. Sprinterów 11, tel.: 42 688 98 78; 42 688 89 20
- PPS Łódź, ul. Rybna 18, tel.: 42 640 63 07; 42 640 63 37
- PPS Łódź, ul. Tokarzewskiego 53, tel.: 42 654 28 70; 42 656 35 07

### **Domy Dziennego Pobytu:**

- DDP Łódź, ul. Rojna 52, tel.: 42 652 01 86
- DDP Łódź, ul. Wrocławska 10, tel.: 42 640 70 23
- DDP Łódź, ul. Organizacji WiN 37, tel.: 42 657 05 74
- DDP Łódź, ul. Borowa 6, tel.: 42 633 11 78

### **Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych:**

- DDPON Łódź, ul. Rojna 18a, tel.: 42 652 01 86, filia Łódź, ul. Piotrkowska 142  
tel.: 42 655 89 05
- DDPON Łódź, ul. Ćwiklińskiej 5a, tel.: 42 673 32 80
- DDPON prowadzony przez DPS „Włókniarz” ul. Krzemieniecka 7/9,  
tel.: 42 686 00 10
- DDPON prowadzony przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej na zlecenie UMŁ  
ul. Gdańska 111, tel.: 42 657 10 33, ul. Odolanowska 46, tel.: 42 639 95 81

## **II WYDZIAŁ PRACY ŚRODOWISKOWEJ** **(dla Śródmieścia oraz Widzewa)**

Łódź, ul. Gen. Stefana Grot-Roweckiego 30  
tel.: 42 677 15 50, 42 677 15 51, 42 677 15 52, 42 677 15 54, 42 677 15 55  
fax: 42 677 15 53 (wew. 31)  
e-mail: [2wps@mops.lodz.pl](mailto:2wps@mops.lodz.pl)

Godziny pracy: poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 8 – 16, wtorki w godz. 9 – 17

**Punkty Pracy Socjalnej:**

- PPS Łódź, ul. 10 Lutego 7/9, tel.: 42 630 15 59
- PPS Łódź, Al. Piłsudskiego 154, tel.: 42 630 12 52
- PPS Łódź, ul. Sacharowa 21a, tel.: 42 672 09 51; 42 677 15 58
- PPS Łódź, ul. Senatorska 4, tel.: 42 683 37 55
- PPS Łódź, ul. Dąbrowskiego 33, tel.: 42 647 02 22

**Domy Dziennego Pobytu:**

- DDP Łódź, ul. Narutowicza 37, tel.: 42 631 90 88
- Dzienny Dom „Senior-WIGOR” Łódź, ul. Senatorska 4, tel.: 42 684 34 63
- DDP Łódź, ul. Grota-Roweckiego 30, tel.: 42 677 15 51 filia: Łódź  
ul. Podgórna 2/14, tel.: 42 207 01 10
- DDP Łódź, ul. Smetany 4, tel.: 42 671 02 68
- DDP Łódź, ul. Zbocze 2a, tel.: 42 679 29 78

**III Wydział Pracy Środowiskowej  
(dla Górnej oraz części Polesia)**

Łódź, ul. Będzińska 5

tel.: +48 42 684 44 81; fax: +48 42 681 61 07

e-mail: [3wps@mops.lodz.pl](mailto:3wps@mops.lodz.pl)

Godziny pracy: poniedziałki, środy, czwartki i piątki w godz. 8 – 16, wtorki w godz. 9 – 17

**Punkty Pracy Socjalnej:**

- PPS Łódź, ul. Paderewskiego 47, tel.: 42 683 48 62; 42 683 48 63; 42 683 48 58,  
42 683 48 59; 42 683 48 60; 42 683 48 61; 42 683 48 50; 42 682 04 72.
- PPS Łódź, ul. Tuwima 35, tel.: 603 084 829
- PPS Łódź ul. Rzgowska 170, tel.: 42 645 93 70

**Domy Dziennego Pobytu dla osób niepełnosprawnych:**

- DDPON Łódź, ul. Rojna 18a tel.: 42 655 89 05, filia ul. Piotrkowska 142

## 2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Miasto Łódź prowadzi następujące domy pomocy społecznej:

### 2.1. DLA OSÓB W PODESZŁYM WIEKU

- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”, ul. Przyrodnicza 24/26, tel. 42 655 30 30,

### 2.2. DLA OSÓB PRZEWLEKLE SOMATYCZNIE CHORYCH

- Centrum Rehabilitacyjno-Opiekuńcze, ul. Przybyszewskiego 255/267, tel.: 42 250 72 00 do 05,
- 2 Dom Pomocy Społecznej, ul. 28 Pułku Strzelców Kaniowskich 32, tel.: 42 632 11 00,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Rudzka 56, tel.: 42 640 90 28,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Złotnicza 10, tel.: 42 655 57 62,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Rojna 15, tel.: 42 652 24 25,
- Dom Pomocy Społecznej „Włókniarz” im. Jana Pawła II, ul. Krzemieniecka 7/9, tel.: 42 686 06 49,
- Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień”, ul. Dojazdowa 5/7, tel.: 42 659 87 99,

### 2.3. DLA OSÓB PRZEWLEKLE PSYCHICZNIE CHORYCH

- IV Dom Pomocy Społecznej, ul. Podgórna 2/14, tel.: 42 643 53 49,
- III Dom Pomocy Społecznej, ul. Paradna 36, tel.: 42 645 70 55,
- Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP NP im. bł. Edmunda Bojanowskiego, ul. Kosynierów Gdyńskich 20, tel.: 42 646 11 70 tel./fax: 42 646 11 70 w. 132,
- DPS “Wyjątkowy Dom” w Łodzi ul. Muncypalna 4, tel.: 42 616 06 20 wew. 1301

### 2.4. DLA DROŚŁYCH, DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ INTELEKTUALNIE

- Dom Pomocy Społecznej ul. Spadkowa 4/6, tel.: 42 655 78 23,

### 2.5. DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ INTELEKTUALNIE

- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, ul. Sierakowskiego 65, tel.: 42 651 44 08,

### 2.6. DLA DOROSŁYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE MĘŻCZYZN

- Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Fundację im. Brata Alberta, ul. Helenówek 7, tel./fax: 42 658 91 70.

### 3. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy Towarzystwie Przyjaciół Niepełnosprawnych (dla osób z zaburzeniami psychicznymi), 93-410 Łódź, ul. Pabianicka 132, tel./fax 42 656 37 47. [kjezierska@tpn.org.pl](mailto:kjezierska@tpn.org.pl), [sds@tpn.org.pl](mailto:sds@tpn.org.pl), <http://www.tpn.org.pl/>,
- Filia Środowiskowego Domu Samopomocy przy Towarzystwie Przyjaciół Niepełnosprawnych dla osób z różnymi typami niepełnosprawności, w tym z autyzmem oraz niepełnosprawnością sprzężoną, ul. ks. S. Staszica 1/3; e-mail: [sds@tpn.org.pl](mailto:sds@tpn.org.pl), [bsobieraj@tpn.org.pl](mailto:bsobieraj@tpn.org.pl), tel.: 42 616 06 20,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobami otępiennymi prowadzony przez TPN, 94-047 Łódź, ul. Wyszyńskiego 44, tel.: 661 128 413 e-mail: [anna.owczarek@tpn.org.pl](mailto:anna.owczarek@tpn.org.pl),
- Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intellektualną Koło w Łodzi, 94-023 Łódź, ul. Karolewska 70/76, tel.: 42 689 90 60 + filia przy ul. Garnizonowej 38, tel.: 42 630 29 68, e-mail: [sds.psoni@onet.pl](mailto:sds.psoni@onet.pl) , [psouu.lodz@op.pl](mailto:psouu.lodz@op.pl) , <http://www.psoni-lodz.pl/>,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Dzieci i Osób z Autyzmem w Navicula Centrum w Łodzi przy Krajowym Towarzystwie Autyzmu, 93-460 Łódź, ul. Chocianowicka 198, tel.: 42 680 21 00; e-mail: [navicula@navicula.pl](mailto:navicula@navicula.pl) <http://www.navicula.pl/> oraz 91-129 Łódź ul. K. Cedry 2, tel.: 42 680 21 00, e-mail: [kta.opp@navicula.pl](mailto:kta.opp@navicula.pl),
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimera przy Łódzkim Towarzystwie Alzheimerowskim, 93-110 Łódź, ul. Przybyszewskiego 111, tel.: 42 681 24 38; e-mail: [tow.alzheimer@wp.pl](mailto:tow.alzheimer@wp.pl), <http://www.alzheimer-lodz.pl/>,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „PRZYSTAŃ” przy Stowarzyszeniu Pomost, 90-408 Łódź, ul. Próchnika 7, tel.: 42 632 08 66, 504 017 691; e-mail: [sds.przystan@poczta.fm](mailto:sds.przystan@poczta.fm) , <http://www.pomost-lodz.org/>,
- Środowiskowy Dom Samopomocy “Tacy Sami” przy Stowarzyszeniu “Pomost”, 92-508 Łódź, ul. Ćwiklińskiej 5a, tel.: 42 673 32 80, e-mail: [a.michalak-jagiello@ddpon-lodz.org](mailto:a.michalak-jagiello@ddpon-lodz.org) .

### 4. KLUBY SAMOPOMOCY

- Klub Samopomocy prowadzony przez Klub Lokalnej Integracji „Lonia”, 91-052 Łódź, ul. Wrocławska 8, tel.: 42 617 11 89, e-mail: [lucja.antoniuk@gmail.com](mailto:lucja.antoniuk@gmail.com),

- Klub Samopomocy „Więź” prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych, 93-410 Łódź, ul. Pabianicka 132, tel.: 42 656 37 47, <http://www.tpn.org.pl/>, e-mail: [ks@tpn.org.pl](mailto:ks@tpn.org.pl) ,
- Klub Samopomocy prowadzony przez Stowarzyszenie „POMOST”, 90-408 Łódź, ul. Próchnika 7, tel.: 42 632 08 66, 504 017 691, e-mail: [sds.przystan@poczta.fm](mailto:sds.przystan@poczta.fm) , <http://www.pomost-lodz.org/> ,
- Klub Samopomocy prowadzony przez TPN, Łódź, ul. Wyszyńskiego 44, tel.: 661 128 413, e-mail: [anna.owczarek@tpn.org.pl](mailto:anna.owczarek@tpn.org.pl) .

## 5. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Do warsztatów terapii zajęciowej osoby z niepełnosprawnością są kierowane na podstawie wskazań zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności.

1. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „NOWA ZORZA”**, ul. Św. Jerzego 10/12, tel.: 42 630 07 59, 512 371 071;
2. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych FRAJDA**, ul. Lodowa 101, tel.: 42 253 15 65, 42 250 81 81;
3. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Spółdzielczych Zakładach Chemicznych „MORS”**, ul. Telefoniczna 28, tel.: 42 679 13 22, 42 678 85 50;
4. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3**, ul. Tkacka 34/36, tel.: 42 678 85 68, 42 678 93 23;
5. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Głuchych**, ul. Nawrot 94/96, tel.: 42 231 33 36 w. 204;
6. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „POKÓJ”**, ul. Sędziowska 8/10 , tel.: 42 654 56 78, 515 141 459;
7. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci Łódź – Bałuty**, ul. Plantowa 7, tel.: 42 655 87 48;
8. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Międzynarodowym Stowarzyszeniu Pomocy „Słyszę Serce”**, ul. Skarbowa 28, tel.: 42 616 09 69;
9. **Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji „Jaś i Małgosia”**, ul. Tatrzańska 105, tel.: 42 643 46 70.

## 6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

| NAZWA                                                                | ADRES                                                       | TELEFON                       |
|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| AMBER Fundacja Pomocy Ofiarom Wypadków Drogowych                     | ul. Nastrojowa 60,<br>91-496 Łódź                           | 42 655 90 58                  |
| Caritas Archidiecezji Łódzkiej                                       | ul. Gdańska 111,<br>90-507 Łódź                             | 42 639 95 81                  |
| Fundacja Aktywizacja                                                 | ul. Więckowskiego 29<br>lok. 5, 90-727 Łódź                 | 42 633 93 36,<br>42 209 33 06 |
| Centrum OPUS                                                         | Narutowicza 8/10,<br>90-135 Łódź                            | 509 899 449                   |
| Fundacja Aktywnej Rehabilitacji FAR                                  | ul. Tatrzańska 109,<br>93-279 Łódź                          | 42 642 78 01                  |
| Fundacja „Ama Canem”                                                 | ul. Mulinowicza 3<br>lok 12, 93-334 Łódź                    | 502 219 522                   |
| Fundacja „Celeste”                                                   | Plac Wolności 8/11<br>91-416 Łódź                           | 500 725 406                   |
| Fundacja „Dom w Łodzi”                                               | ul. Wierzbowa 13,<br>91-426 Łódź                            | 42 678 01 00<br>509 394 794   |
| Fundacja „GAJUSZ”                                                    | ul. Dąbrowskiego 87,<br>93-271 Łódź                         | 42 631 00 41,<br>727 001 001  |
| Fundacja „Równe Szanse”                                              | ul. Wólczańska 225,<br>93-005 Łódź                          | 42 636 85 47                  |
| Fundacja „Słonie na Balkonie”                                        | ul. Piotrkowska 17<br>lok. 8, 90-407 Łódź                   | 42 672 61 19,<br>42 630 20 20 |
| Fundacja „Szansa - Jesteśmy Razem dla Niewidomych” - Tyflopunkt Łódź | ul. Wigury 13,<br>90-302 Łódź                               | 881 946 225                   |
| Fundacja „Zrozumieć Autyzm”                                          | ul. Łagiewnicka 163<br>lok. 7, 91-863 Łódź                  | 509 576 499                   |
| Fundacja Diabeciaki                                                  | ul. Bł. Anastazego<br>Pankiewicza 15,<br>91-738 Łódź        | 693 056 654                   |
| Fundacja dla Dzieci z Chorobami Nowotworowymi „Krwinka”              | ul. Styrska 4,<br>91-404 Łódź                               | 42 661 80 52                  |
| Fundacja Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego             | ul. 28 Pułku Strzelców<br>Kaniowskich 71/73,<br>90-558 Łódź | 42 632 79 77                  |
| Fundacja MAGNIFICAT                                                  | ul. Łąkowa 42,<br>90-554 Łódź                               | 570 893 268                   |



| NAZWA                                                                                                                          | ADRES                                               | TELEFON                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Fundacja na rzecz Pomocy Chorym na Białaczkę                                                                                   | ul. Bratysławska 52,<br>94-112 Łódź                 | e-mail:<br><a href="mailto:kontakt@fundacja.hematologiczna.org">kontakt@fundacja.hematologiczna.org</a> |
| Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym Okaż Serce                                                                                    | ul. Narutowicza 114,<br>90-147 Łódź                 | 42 678 11 74,<br>42 675 34 57                                                                           |
| Fundacja Okaż Serce Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym                                                                         | ul. Rąbieńska 30A,<br>94-227 Łódź                   | 42 684 42 84,<br>503 912 871                                                                            |
| Fundacja Pomagająca Dzieciom z Chorobami Narządów Ruchu - „Idziemy Razem”                                                      | ul. Sporna 36/50,<br>91-738 Łódź                    | 42 617 77 97                                                                                            |
| Fundacja Pomocy Dzieciom - Dar Serca                                                                                           | ul. Wrocławska 1,<br>91-052 Łódź                    | 730 206 700                                                                                             |
| Fundacja JiM Tworzymy Lepszy Świat dla Osób Neuroatypowych                                                                     | ul. Tatrzańska 105,<br>93-279 Łódź                  | 789 288 996                                                                                             |
| Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Łódź Ratunkowa”                                                                          | ul. Piasta Kołodzieja<br>21 lok. 20,<br>92-413 Łódź | 515 333 460                                                                                             |
| Fundacja Rozwoju Kardiologii i Kardiochirurgii Wad Wrodzonych Serca Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi „Mamy serce” | ul. Rzgowska 281/289,<br>93-338 Łódź                | 42 271 14 51,<br>42 271 14 50                                                                           |
| Fundacja Św. Jana Bożego                                                                                                       | ul. Kosynierów<br>Gdyńskich 61,<br>93-357 Łódź      | 42 646 80 65                                                                                            |
| Fundacja TUS                                                                                                                   | ul. Geodentów 10<br>lok. 1,<br>02-396 Warszawa      | 501 009 857                                                                                             |
| Fundacja Udaru Mózgu                                                                                                           | ul. Milionowa 14,<br>93-113 Łódź                    | 605 647 600                                                                                             |
| Fundacja Waldiego „Serce na dłoni”                                                                                             | ul. Częstochowska 60,<br>93-121 Łódź                | 516 477 002,<br>514 010 310                                                                             |
| Galeria Artystyczna Kawiarnia Piotrkowska 17                                                                                   | ul. Piotrkowska 17,<br>90-406 Łódź                  | 42 632 25 55                                                                                            |
| Klub Sportowy Niewidomych „Omega”                                                                                              | ul. Więckowskiego 13,<br>90-721 Łódź                | 42 654 67 67                                                                                            |
| Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział w Łodzi                                                                                  | ul. Chocianowicka 198,<br>93-460 Łódź               | 42 680 21 00                                                                                            |

| <b>NAZWA</b>                                                                           | <b>ADRES</b>                                         | <b>TELEFON</b>                |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------------|
| Liga Kobiet Polskich - Łódzki Oddział Wojewódzki w Łodzi                               | ul. Kościuszki 48<br>lok. 7B, 90-427 Łódź            | 42 630 06 86,<br>42 630 99 24 |
| Łódzka Fundacja Rehabilitacji „Kamień Milowy”                                          | ul. Siemiradzkiego 4/8,<br>93-137 Łódź               | 881 645 699                   |
| Łódzki Klub Sportowy Głuchych Stowarzyszenie Sportowo-Edukacyjne                       | ul. Bartnicza 18,<br>92-612 Łódź                     | 42 674 44 54                  |
| Łódzki Związek Inwalidów Narządu Ruchu                                                 | ul. 6 Sierpnia 25,<br>90-616 Łódź                    | 42 630 78 66,<br>42 631 02 28 |
| Stowarzyszenie „Łódzkie Hospicjum dla Dzieci - Łupkowa”                                | ul. Łupkowa 1,<br>91-528 Łódź                        | 42 656 97 97                  |
| Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie                                                    | ul. Przybyszewskiego 111,<br>93-110 Łódź             | 42 681 24 38,<br>500 664 095  |
| Łódzkie Towarzystwo Rehabilitacyjno-Sportowe Niepełnosprawnych                         | ul. Górnicza 5,<br>91-848 Łódź                       | 501 524 168,<br>42 659 14 53  |
| Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słysz Serce”                                     | ul. Skarbowa 28,<br>91-473 Łódź                      | 42 616 09 69                  |
| Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki                                                 | ul. Nawrot 94/96,<br>90-040 Łódź                     | 42 674 44 54,<br>42 231 30 36 |
| Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki                                                | ul. Więckowskiego 13,<br>90-721 Łódź                 | 42 633 44 18,<br>42 632 74 51 |
| Polski Związek Niewidomych                                                             | ul. Więckowskiego 13,<br>90 -721 Łódź                | 42 632 74 51                  |
| Polskie Stowarzyszenie Chorych na Fenylketonurię i Zaburzenia Pokrewne                 | Plac Kolumny Paryskiej 4,<br>90-007 Łódź             | 42 630 57 50                  |
| Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię - Koło Terenowe Łódź                       | ul. Pabianicka 62,<br>93-513 Łódź                    | 42 633 53 58                  |
| Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Zarząd Miejski                                      | ul. Więckowskiego 13,<br>p.17, 90-721 Łódź           | 42 632 27 03                  |
| Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę – Oddział Łódzki                  | ul. Kościuszki 31,<br>95-035 Ozorków                 | 42 277 17 73                  |
| Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Łodzi | ul. Karolewska 70/76,<br>94-023 Łódź                 | 42 689 90 60                  |
| Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego - Oddział Łódź                             | ul. Piłsudskiego 133 D<br>lok. 305 A,<br>92-318 Łódź | 42 649 18 03                  |

| NAZWA                                                                                         | ADRES                                                 | TELEFON                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Polskie Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych                                             | ul. Lipowa 48,<br>90-630 Łódź                         | 605 065 164                                  |
| Polskie Towarzystwo Chorób Nerwowo – Mięśniowych<br>- Oddział Regionalny w Łodzi              | ul. Powszechna 15,<br>93-321 Łódź                     | 601 076 615                                  |
| Polskie Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych                                                    | Plac Komuny Paryskiej<br>5A, lok. 412,<br>90-007 Łódź | 42 633 25 70<br>42 632 63 09                 |
| Polskie Towarzystwo Profilaktyki Chorób Nowotworowych Przewodu Pokarmowego                    | ul. Kopcińskiego 22,<br>90-153 Łódź                   | 42 677 66 64,<br>42 648 64 80                |
| Polskie Towarzystwo Chorób Metabolicznych                                                     | ul. Pomorska 25,<br>92-213 Łódź                       | 42 714 45 51                                 |
| Polskie Towarzystwo Diabetologiczne                                                           | ul. Polskich Kolei Państwowych 6,<br>92-402 Łódź      | 583 418 001                                  |
| Stowarzyszenie „Hospicjum Łódzkie”                                                            | ul. Pojezierska 45/51,<br>91-338 Łódź                 | 501 949 294<br>42 208 09 00                  |
| Stowarzyszenie Charytatywne „Słuchaj Swego Serca”                                             | al. Kościuszki 48,<br>90-408 Łódź                     | 888 114 964                                  |
| Stowarzyszenie HIPOKAMP                                                                       | ul. Białostocka 39<br>lok. 5, 93-355 Łódź             | 601 254 371,<br>42 661 83 59                 |
| Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków                                                  | ul. Piotrkowska 41<br>lok. 2, 90-410 Łódź             | 42 296 55 87                                 |
| Stowarzyszenie Ludzi Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Opiekunów<br>„Niepełnosprawni - Sprawni” | ul. Nawrot 104,<br>90-029 Łódź                        | 42 630 99 87                                 |
| Łódzki Klub „Amazonka”                                                                        | ul. Paderewskiego 13,<br>93-530 Łódź                  | 42 684 98 56<br>502 563 736                  |
| Stowarzyszenie Łódzkiej Opieki Paliatywnej i Długoterminowej<br>„Życ Godnie”                  | ul. Próchnika 9,<br>90-408 Łódź                       | 501 784 469                                  |
| Stowarzyszenie Młodzieży z Problemami Psychicznymi ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost”           | ul. Próchnika 7 p I,<br>90-408 Łódź                   | 42 632 08 66,<br>504 017 691,<br>504 017 692 |

| NAZWA                                                                                                  | ADRES                                                   | TELEFON                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo „Blżej Siebie”                        | ul. Niciarniana 2a,<br>92-208 Łódź                      | 42 678 93 05                                                                         |
| Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Kulturalnej i Pomocy Społecznej „Szansa”                              | ul. Lokatorska 13,<br>93-021 Łódź                       | 42 684 68 66,<br>42 682 93 85                                                        |
| St. na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pokój”                                                            | Al. I Dywizji 16/18,<br>91 - 836 Łódź                   | 42 654 56 78                                                                         |
| Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Kluczyk”                                  | ul. Karolewska 30/34,<br>90-561 Łódź                    | <a href="mailto:stowarzyszeniekluczyk@gmail.com">stowarzyszeniekluczyk@gmail.com</a> |
| Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Kolomotywa” | ul. Zelwerowicza 59,<br>90-148 Łódź                     | 504 271 200                                                                          |
| Stowarzyszenie na Rzecz Rehabilitacji Osób Niewidomych i Słabo Widzących „Spojrzenie”                  | ul. Dziewanny 24,<br>91-866 Łódź                        | 42 657 79 41                                                                         |
| Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Kardiologii Prenatalnej                                                | ul. Rzgowska 281/289,<br>93-338 Łódź                    | 42 271 11 35                                                                         |
| Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Młodzieży Niepełnosprawnej „Przystań Marzeń”                        | ul. Sucharskiego 2,<br>91-744 Łódź                      | 42 656 16 58                                                                         |
| Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Collegium Coexistere”                                           | ul. Wojska Polskiego 55/61 lok. 11 i 24,<br>91-432 Łódź | 503 136 679                                                                          |
| Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona i Ich Rodzin „Słonik”                                         | ul. Bratysławska 6a,<br>94-035 Łódź                     | 535 877 779<br>791 142 777                                                           |
| Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Astmę i Choroby Alergiczne                                             | ul. Pomorska 251,<br>92-213 Łódź                        | 42 675 73 09,<br>42 678 22 92                                                        |
| Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Starszym „Puls”                                                | ul. Olimpijska 9,<br>94-043 Łódź                        | 604 946 485<br>606 397 841                                                           |
| Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom „Muminki”                                 | ul. Krzywa 8,<br>95-020 Andrespol                       | 42 673 49 00                                                                         |
| Stowarzyszenie Pomocy Osobom Zakażonym Wirusami Hepatotropowymi „HEPA-HELP”                            | ul. Kniaziewiczza 1/5,<br>91-347 Łódź                   | 42 251 61 26                                                                         |

| NAZWA                                                                                                      | ADRES                                                       | TELEFON                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| Międzynarodowe Stowarzyszenie pomocy „Słyszę serce”                                                        | ul. Skarbowa 28,<br>91-473 Łódź                             | 42 616 09 69                                   |
| Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nowa Zorza”                                              | ul. Św. Jerzego 12<br>lok. 29U, 91-072 Łódź                 | 42 632 64 10<br>42 630 07 59                   |
| Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie i Ruchowo „SUCUNS”                         | ul. Tkacka 34/36,<br>90-156 Łódź                            | 42 678 93 23,<br>42 678 13 72                  |
| Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób z Zespołem Downa w Łodzi                                          | ul. Kilińskiego 2,<br>91-421 Łódź                           | 42 630 73 48,<br>600 026 405,<br>515 235 094   |
| Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski „Troska”                                     | ul. Rojna 18a,<br>91-128 Łódź                               | 42 655 89 05                                   |
| Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej                                                   | ul. Broniewskiego 1a,<br>93-162 Łódź                        | 42 682 20 22<br>wew. 36                        |
| Stowarzyszenie Rodzin, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi „Mniej Więcej” | ul. Plantowa 7,<br>91-104 Łódź                              | 509 076 400                                    |
| Stowarzyszenie Wsparcie Społeczne „JA-TY-MY”                                                               | ul. 28 Pułku Strzelców<br>Kaniowskich 71/73,<br>90-558 Łódź | 796 14 14 40,<br>796 14 14 30,<br>796 14 14 20 |
| Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych „KEJA”                                                           | al. Piłsudskiego 133d<br>lok.315, 92-318 Łódź               | 504 007 646,<br>42 633 58 28                   |
| Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - Ognisko „Sprawność”                                             | ul. Milionowa 78,<br>92-310 Łódź                            | 42 672 32 52                                   |
| Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym, Oddział w Łodzi                                                       | ul. Tuwima 34 lok. 5,<br>90-002 Łódź                        | 501 547 009                                    |
| Towarzystwo Przyjaciół „Dom na Osiedlu”                                                                    | ul. Kalinowa 5 m. 2,<br>91-348 Łódź                         | 42 651 13 57                                   |
| Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Widzew                                              | ul. Lermontowa 7,<br>92-512 Łódź                            | 42 672 52 59                                   |
| Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź- Bałuty                                             | ul. Franciszkańska<br>104/112,<br>91-845 Łódź               | 42 651 34 72                                   |
| Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź- Górna                                              | ul. Podhalańska 2a,<br>93-224 Łódź                          | 42 643 45 87                                   |

| <b>NAZWA</b>                                                       | <b>ADRES</b>                                       | <b>TELEFON</b>                                                      |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Polesie     | ul. Gdańska 150,<br>90-536 Łódź                    | 42 636 62 89                                                        |
| Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Dzielnicowy Łódź-Śródmieście | ul. Jaracza 42,<br>90-252 Łódź                     | 42 633 67 76                                                        |
| Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych                           | ul. ks. Stanisława Staszica 1/3,<br>91-746 Łódź    | 42 616 06 20                                                        |
| Stowarzyszenie na Rzecz Godności Życia Ludzkiego Humanae Vitae     | ul. Piotrkowska 273,<br>90-457 Łódź                | e-mail:<br><a href="mailto:jagodaf1970@o2.pl">jagodaf1970@o2.pl</a> |
| Łódzki Klub Miłośników Scrabble                                    | <a href="http://www.pfs.org.pl">www.pfs.org.pl</a> | 693 653 088                                                         |
| Fundacja Niepełnosprawność Bez Barrier                             | ul. Piotrkowska 273,<br>90-457 Łódź                | 571 217 146                                                         |
| Fundacja „Normalna Przyszłość”                                     | ul. Kościuszki 59/61<br>lok. 103, 90-428 Łódź      | 574 642 809                                                         |
| Fundacja Opieki „Światlik”                                         | ul. Wólczańska 225,<br>93-005 Łódź                 | 518 382 599                                                         |
| Fundacja Nasza Galeria                                             | ul. Piotrkowska 17,<br>90-406 Łódź                 | 516 436 692                                                         |

## 7. ŁÓDZKI SEJMIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH - ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Celem działania ŁSON jest reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych, pomoc w tworzeniu warunków dla pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych na terenie Miasta Łodzi prowadzi Dzienny Dom Pobytu dla Młodzieży Niepełnosprawnej, Wypożyczalnię Sprzętu Wspomagającego i Pielęgnacyjny służącego rehabilitacji, Galerię Artystyczną – ul. Piotrkowska 17, świadczy również pracę socjalną, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie towarzyszące w postaci usługi dowozu posiłków dla osób niesamodzielnych objętych usługami społecznymi oraz wsparcie towarzyszące w postaci usługi transportu specjalistycznego (przewozy osób z niepełnosprawnościami).

### **Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych (siedziba tymczasowa)**

91-836 Łódź, Aleja Pierwszej Dywizji 16/18

tel.: 791 274 352

e-mail: [sejmiklodz@gmail.com](mailto:sejmiklodz@gmail.com)

strona: [www.facebook.com/sejmiklodz/](http://www.facebook.com/sejmiklodz/)

### **Wypożyczalnia Sprzętu Wspomagającego i Pielęgnacyjnego**

93-505 Łódź, ul. Cieszyńska 12 lok 5U

tel.: 607 304 681

e-mail: [wypozyczalnia.sejmiklodz@gmail.com](mailto:wypozyczalnia.sejmiklodz@gmail.com)

poniedziałek 9:00 - 15:00;

wtorek 8:00 - 16:00;

środa 9:00 - 16:00;

czwartek 8:00 - 16:00;

piątek 9:00 - 15:00.

### **Dzienny Dom Pobytu dla Młodzieży Niepełnosprawnej**

91-836 Łódź, Aleja Pierwszej Dywizji 16/18

tel.: 791 274 352

e-mail: [katarzyna.centrumwsparcia@gmail.com](mailto:katarzyna.centrumwsparcia@gmail.com)

poniedziałek - piątek 8:00 - 18:00

### **Galeria Artystyczna - Piotrkowska 17**

90-406 Łódź, Piotrkowska 17

e-mail: [sejmiklodz@gmail.com](mailto:sejmiklodz@gmail.com)

## **8. KOMISJA DIALOGU OBYWATELSKIEGO DS. WDRAŻANIA KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**

W Łodzi, powołana została KDO ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami.

W skład KDO wchodzi organizacje pozarządowe, które zgłoszą pisemną deklarację przystąpienia oraz 2 przedstawicieli Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ.

- Marcin Urbaniak - Przewodniczący KDO,  
Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce”,  
tel. 572 202 045, e-mail: [murbaniak@slyszeserce.org.pl](mailto:murbaniak@slyszeserce.org.pl)
- Anna Rozborska - Zastępca Przewodniczącego KDO  
Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego,  
e-mail: [anna.rozborska@firr.org.pl](mailto:anna.rozborska@firr.org.pl)

Lista organizacji wchodzących w skład KDO znajduje się pod adresem:

<https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni/informacje/komisja-dialogu-obywatelskiego/>

## **9. POWIATOWA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŁODZI**

Zgodnie z art. 44b Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. „O rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”.

Do zakresu działań należy:

1. Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
  - a. integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
  - b. realizacji praw osób niepełnosprawnych,
2. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. Ocena realizacji programów,
4. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.



W skład Rady wchodzi:

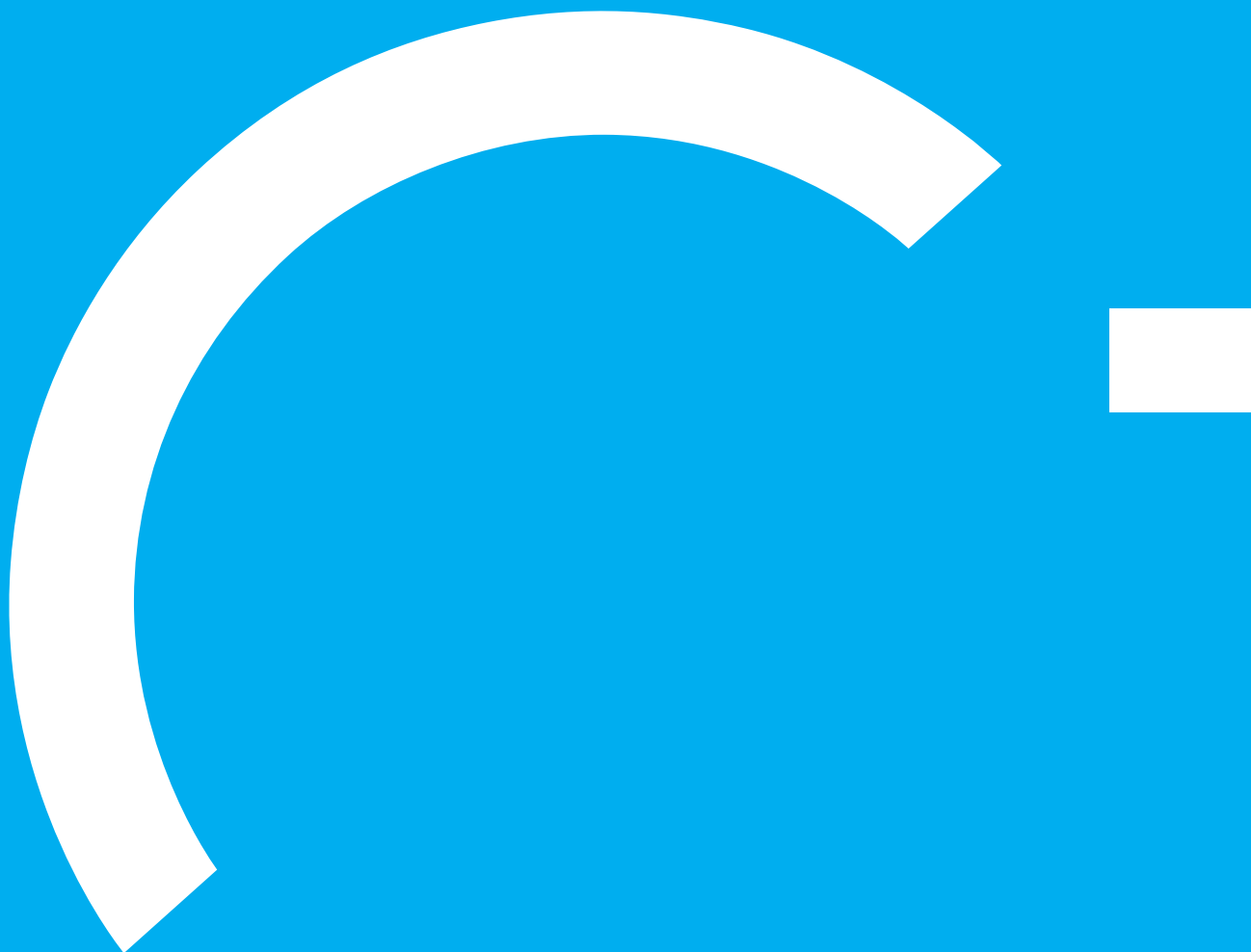
1. Piotr Kowalski
2. Małgorzata Bartosiak-Sikorzyńska
3. Monika Mazur
4. Marta Pugowska-Kosel
5. Beata Tomecka-Nabiałczyk

Wszystkie uwagi i zapytania do przedstawicieli Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi prosimy kierować na adres:

**Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Łodzi**  
**Departament Zdrowia, Sportu i Spraw Społecznych UMŁ**  
**Wydział Zdrowia, Sportu i Spraw Społecznych**  
**ul. Zachodnia 47, 91-066 Łódź**

This image shows a full page of a worksheet designed for handwriting practice. It consists of numerous horizontal dashed lines spaced evenly across the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

Opracowanie/kontakt:  
Oddział ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Dostępności  
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych  
Urząd Miasta Łodzi  
ul. Zachodnia 47  
tel.: 42 638 45 74, 42 638 47 42  
e-mail: [ron@uml.lodz.pl](mailto:ron@uml.lodz.pl)



**Łódź 2025**